Nr. 40 (15.130). Lwów, środa 22. lutego 1939. Rok LX.
Ч. 40 (15.130). Львів, середа 22. лютого 1939. Рік LX.

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-14
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 501.060
Банку Чеських Легіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Перше засідання карпатоукраїнського сойму

відбудеться в Рахові.

ГУЦУЛЬЩИНА — АВАНГАРД У ВИЗВОЛЬНІЙ БОРОТЬБІ.

КУП. Карпатоукраїнський уряд приняв делегатів з Гуцульщини, яка висловила прохання, щоб перше засідання сойму відбулось у Рахові, осередку Гуцульщини. Уряд рішив вдоволити це прохання, щоб цим способом дати моральну нагороду за відданість Гуцульщині, яка все була авангардою у визвольній боротьбі та в національному відродженні карпатських українців.

Оригінальні виборчі прапори в Карпатській Україні.

„А-зет" ч. 40 подає із Хусту цікаву вістку, що різнородні прапори появилися були в Хусті і перед виборами і підчас виборів. У столиці Карпатської України можна було побачити в суботу й неділю, значить напередодні й підчас виборів, багато прапорів у національних барвах, на яких були вишиті, або нашиті різнородні гасла: напр.: „Слава Україні!" „Всі як один за владою!", „Хай живе Батько Волошин!". На багатьох прапорах був вишитий тризуб, іноді незвичайно гарними орнаментами.

Та найоригінальніший прапор мав господар при Румунській вулиці, недалеко карпатоукраїнських казарм. В отворі гонтами критого даху той господар вивісив жовтоблакитний прапор, на якому темно синьою фарбою змальовані руїни хустського замку, ізза якого сходило червоне сонце. На запити, що означає такий прапор, господар відповідав: „Це сонце за нашим містом означає нове життя в Карпатській Україні". Той прапор викликував справжню сензацію і люди часто коло нього приставали й оживлено дискутували.

Противиборча диверсія.

КУП. Підчас виборів у Карпатській Україні розкинено летючки в німецькій мові, зі свастикою, що виступали проти виборів. Стверджено, що ті летючки видруковано в Мукачеві.

—o—

Нове призначення ген. Прхалі?

Перед змінами в центральному уряді.

ПРАГА. Не зважаючи на офіціяльні заперечування в колах празьких закордонних кореспондентів поширюють вістки, що міністр війни ген. Сирови уступить і його місце займе ген. Прхаля. Крім того ходять чутки, що уступить теж міністр фінансів д-р Кальфус, мін. хліборобства д-р Фейєрабенд та міністр торговлі д-р Шадек. Премієр Беран залишиться на своєму становищі.

Як відомо, начальник чехо-словацького генерального штабу ген. Крейчі уступив. Димісію ген. Крейчія пояснюють домаганням німецького уряду, який теж натискає в тому напрямі, щоб і ген. Сирови уступив. По димісії ген. Крейчія сподіються теж димісії інших генералів, співробітників ген. Крейчія.

4.000 РОБІТНИКІВ З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ДІСТАНЕ ЗАРОБІТОК У НІМЕЧЧИНІ?

ХУСТ. ПАТ. „Нова Свобода" подає, що цього місяця виїде з Карпатської України до Німеччини перший транспорт карпатоукраїнських робітників. Коло 4.000 робітників з Карпатської України найде працю в Німеччині.

Єпископ Карпатської України

НА „ДНІ КАТОЛИЦЬКОГО СХОДУ" В ОЛОМУНЦІ.

КУП. Католицький теольогічний факультет в Оломунці улаштував „День Католицького Сходу". На святочній академії промовив єпископ Нярадій, який виголосив привіт та згадав про останню авдієнцію у покійного папи, що займенував його на теперішнє становище. Свою промову закінчив апостольський адміністратор подякою для архиєпископа Оломунця, богословського факультету (який приняв карпатоукраїнських питомців) та чеському народові. Дальшу частину програми виповнив хор.

Рано єпископ Нярадій виїхав до Праги.

Коли вирішиться справа

УКРАЇНСЬКО- СЛОВАЦЬКИХ ГРАНИЦЬ.

КУП подає з Хусту: При словацькім уряді в Братиславі перебуває повновласний делегат карпатоукраїнського уряду інсп. Гуснай, який має повне довір'я і серед словацьких урядових кол і серед словацьких українців. Його акція у Братиславі наскрізь успішна. Остаточної подагоди карпатоукраїнських границь зі Словаччиною можна сподіватися вже небавом, після закінчення праць української делімітаційної комісії в Будапешті.

ОБМЕЖЕННЯ ПРИКОРДОННОГО РУХУ МІЖ РУМУНІЄЮ ТА КАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ.

УЖГОРОД. ПАТ подає, що румунська прикордонна сторожа загострила контролю малого прикордонного руху на карпатській границі. В багатьох випадках румунська влада відмовила людям із Карпатської України вступу на румунську територію.

„ФЕЛЬКІШЕР БЕОБАХТЕР" ПРО УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВЗАЄМИНИ.

УПК. „Фелькішер Беобахтер" із 20. ц. м. займається польсько-українськими справами, подрібно обговорює промову шефа штабу ОЗН полк. Венди в соймі з його відомою українською деклярацією та зясовує становище до тієї справи. Одночасно той часопис пише, що після заяви полковника Венди слід сподіватися загостреного протиукраїнського курсу.

Польське греко-католицьке епископство?

(Телефоном від власного кореспондента).

Варшава, 20. лютого.

З дуже добрих поінформованих джерел польських довідуюся, що завдяки метушливій діяльности „греко-католицьких польських кругів", у Варшаві запала постанова реалізації окремої, греко-католицької, епископської катедри для поляків греко-католиків. Епископом має стати поляк, хоч як кандидата, називають тут теж о. Ількова, відомого зі своїх ченстоховських ельоквенцій.

Фіналізація розмов Варшави з Римом на цю тему, буде довершена — як кажуть — при нагоді пертрактацій над справою персональної обсади польської амбасади при Ватикані. Можливо, що цю справу вже обговорювали підчас римської конференції кардинала Пачеллі з віцеміністром Шембеком і радн. Янковським 17. ц. м.

КТВ.

Розчарувалися...

ЧАСТИННА ЛІКВІДАЦІЯ АКЦІЇ ШЛЯХТИ ЗА ҐРОДОВОЇ.

(Телефоном з Варшави).

Варшава, 20. лютого.

З дуже поважних політичних кол довідуюся, що вчора рішили у Варшаві відповідні чинники зліквідувати частинно акцію т. зв. загродової шляхти на Волині, Поліссі та в північних повітах Галичини. Шляхотську акцію вестимуть тільки на Підкарпатті.

ЗБОРИ РУССКИХ У ЛЬВОВІ НЕ ВІДБУЛИСЯ, БО НЕ БУЛО ДЕЛЕҐАТІВ.

„Русскій Голос", ч. 40 із 21. ц. м. подає, що скликані на минулу неділю сходини Головної Ради РНО у Львові не відбулися з тієї причини, що до Львова не поїхали чільні „русскі" діячі.

Японський протест у Нанкіні.

Як подає Домеі, японський уряд доручив своєму нанкінському консулеві шерав запротестувати перед муніципальною владою міжнародньої концесії проти актів терору, які постійно повторюються.

—o—

НЕРВИ.

Львів, 20. лютого 1939.

Коли прислухуватись і приглядатись тому всьому, що діється у польському громадянстві у звязку з українською проблемою, коли вірити приватним — зрештою цілком достовірним — інформаціям про зміст і тенденцію ріжних меморіялів, що їх польські громадські організації складають урядові (зокрема віцепремієрові і міністрові фінансів) та найвищим державним чинникам в українській справі, коли читати польську пресу й аналізувати польські настрої, то не можна дійти до ніякого іншого переконання, як тільки до того, що польське громадянство тратить панування над нервами. Бо чим іншим можна пояснити собі поголоски про українські настрої, пляни, ба навіть якісь загальні події у краю, такі, які в українців викликують хіба тільки порух раменами та які в поляків находять повну віру? Чим іншим можна пояснити собі той здвиг ненависти і бажання помсти за щось, що тільки в очах польського сірого обивателя виросло до розмірів апокаліптичної бестії та в очах холоднокровного політика виглядало б далеко скромніше і природніше? Чим іншим можна виснити ті фантастичні задуми, що їх в останніх днях висунули і далі висувають ріжні польські чинники, як засіб „вирішення“ української проблеми?! Чи можливо, щоб в іншій атмосфері, як лиш у тій, в якій нема панування над нервами, народився проєкт — буцім-то із „поважних духовних кол“ (див. недільний „ІКЦ“, стаття п. н. „На східніх польських землях воскрешуємо польську Унію“), щоб ввести до греко-католицької Церкви замість церковно-славянської — польську мову, як богослужбову, і польських священників, замість українських, і таким робом вплинути у польонізаційному дусі на всіх вірних тієї Церкви! Або такий виступ посла Чадека, підхоплений навіть львівським кореспондентом „Ґазети Польскої“, про 1.139.000 „русинів“, як зовсім окремішний колектив від українського? Або ті всі інші проєкти, які мали б у найкоротшому часі (рік-два!) зменшити число всіх меншин у Польщі нижче 25% всього населення держави (себто зменшити наполовину число національно-свідомих українців)?! Або врешті глибоке переконання ріжних поляків, що нинішній стан волинсько-поліської української „мовчанки“ — це доказ, що тамошня українська проблема вже „вирішена“ та що тамошнє українство взагалі щезло?!

Таким робом — конкретно — втрата влади над польськими нервами проявляється у проєктах приспішено, радикально і всезагально скріпити польський стан посідання, коштом нинішнього стану українського посідання, та одночасно такими самими чисто механічними способами спутати можливости розросту українських культурних і господарських станиць; поруч із цим іде віра, що така методика „сильної руки“ зломить український політичний потенціял, переконає українців про силу держави і польського елементу та навчить українців тієї „льояльности“, якої вони буцім-то тепер не мають. Про фантом „стану посідання“, який тепер гіпнотизує польське громадянство, — будемо ще казати окремо й окремо будемо виясннювати, які наскрізь фальшиві та оманні надії всіх тих польських громадян, які з питанням стану матеріяльного і — хай навіть — духового польського посідання на цих землях нерозділно звязують політичний зміст української проблеми та шляхи її розвязки. Тут тільки зазначуємо, що серед нинішнього зросту польських протиукраїнських настроїв, що його політично нічим не можна оправдати, панівною є тенденція створити якісь такі доконані факти і то в можливо найкоротшому часі, які так страшенне ослабили б українців, що через те радикально ослабла би сила й українських політичних вимог.

Кажемо, що це прояв не політичного розуму тільки нервів, бо 1) наскрізь фальшиві засновки такого думання і 2) поруч із такими задумами, поголосками і проєктами нема ніяких проєктів позитивної і конструктивної розвязки польсько-української проблеми, ба навіть замовкли голоси, які ще недавно накликували зі сторінок деяких польських часописів до спокійного та конструктивного становища. Коли хтось скаже, що та мовчанка найрозважніших елементів чи найрозумніших публіцистів це апробата настроїв широкої польської вулиці, то ми гадаємо, що це не апробата, тільки страх перед тією вулицею, страх опинитись на листі проскрибованих. Щось подібного, як із тими університетськими відносинами, про які так пластично оповідав кілька днів тому проф. Бартель у сенаті: хоч усі розумні люди мусять признати, що атмосфера, витворена у польських високих школах не є здорова, суперечить засадам науки і місії наукових заведень та що витворюють її кола, для яких не існують розумові критерії, проте та атмосфера істнує і нема на неї способу, бо потурає їй квієтизм і інерція одних та острах других...

Ми далекі від того, щоб лише і виключно **польському** громадянству закидати, що воно кермується крайніми почуваннями та що в останньому часі тратить панування над своїми нервами, через що витворює стан, в якому нема взагалі місця на політику. Ні, ми згори готові признати, що і серед деяких кол українського громадянства помітна перевага чуттєвого елементу над розумовим та що й серед деяких українських кол є нахили, які суперечать критеріям політичного розуму. А проте ріжниця між нашим та польським громадянством велика, і то у двох точках: 1) у нас таке явище не є загальне, а на багато вужчому відтинку і щодо терену діяння і кол, в яких проявляється, і 2) політикою у нас не кермує вулиця і є у нас чинники, які завжди над тією вулицею зуміють бодай у великій мірі запанувати. Це не пуста фраза. Є у нас громадські чинники, які користуються великим авторитетом у **всьому** громадянстві: це ті чинники, які мають за собою стаж заслуг і жертв для нації та в руках яких лежить керма нинішнього зорганізованого українського життя. Є авторитет найвищого церковного Достойника, який уже своїм голосом ініціював цілу ревізію думки (славний „Лист до української молоді“) та є політичні партії, які — всупереч польській партійно-політичній „декомпозиції“ — стали у нас суцільніші і мають нині більший послух, ніж раніш. Після того, як прийшло замирення унутрі УНДО, створені підстави для такої співпраці з іншими українськими партійними організаціями, яка може надзвичайно щасливо відбитись на підвищці їхнього авторитету у громадянстві. Коли ще недавно можна було казати, що настрої українських мас можуть висмикнутись зпід контролі наших політичних чинників, то нині можемо напевне твердити, що коли буде треба, то наші політичні чинники можуть охопити ввесь український леґальний світ у Польщі. Очевидно, панувати над широкими народніми верствами і його настроями найлекше в нормальних обставинах, найтрудніше в ненормальних. Твердимо у найглибшому переконанні, що нинішні ненормальні відносини витворюють саме ті польські кола, які піддаються „розгістеризованим старцям“ та належать до „панікуючих і спанікованих“, кажучи висловом польського політика-публіциста. Коли в нашому громадянстві видно розхитані нерви, то до них доводить тон „ікаців“. Але ніхто не може мати сумніву (хіба той, кому невигідно і непотрібно це знати), що **істнує авторитетний провід українського народу у Польщі.** Просимо тепер сказати нам: **хто є проводом польського громадянства, де є той провід, хто панує над польською вулицею, хто має силу і добру волю опановувати польські настрої та — коли треба — їм рішуче протиставитись і наломлювати їх до тієї рації, яку єдино диктує розум?!**

Даремно шукаємо відповіді на ці питання. Не бачимо того польського чинника, який хотів би опертись нинішнім розхитаним нервам польського громадянства. Що гірше, бачимо численні прояви потурання цим нервам, себто прояви поведінки, яка йде по лінії найменшого спротиву. І тому не бачимо виходу з тієї польсько-української ситуації, яка формується виключно тільки під впливом почування і нервів, — крайнього почування та розхитаних нервів.

ік.

Чи нові виборчі практики?

Пишуть нам:

У станиславівському повіті повітовий шкільний інспектор доручив учителям по всіх громадах, щоб зложили лісту кандидатів на громадських радних і переслали її до інспекторату.

Може б Шкільна Кураторія вияснила, яка ціль такої акції шкільного інспектора у Станиславові?

З польської преси.

Пророк зі „Слова Народового“.

„Що-ж тепер в українській справі?“ — **питається в наголовку своєї статті у „Слові Народовім“ (ч. 50. з 19-го лютого ц. р.) відомий вже нашим читачам один з ендецьких спеціялістів від української справи п. Роек (р).**

„Українська справа — пише він — зійшла тепер з першого пляну політичних подій і зацікавлень, хоча ундівські посли в соймі роблять що можуть щоб викликати довкола своїх гасел найбільше шуму і гамору. Але це не залежить від самих послів — від Мудрого і Барана, але від інших сил — закордонних. Це надає українській проблемі особливо характеристичну для неї познаку — залежности від закордонних осередків рішення та сили.

„Та всеж українська проблема не перестала істнувати. Її тільки деякі чинники відклали на бік до складу матеріялів, які ще можуть пригодитися. Йде велика дипльоматична розгра на Заході, ведеться гра на полях Еспанії і в дипльоматичних кабінетах Парижа, Льондону і Вашингтону — і також у Бурґос, у Венецькій палаті в Римі і в баварському Берхтесґадені, але одночасно тліє зараз за граничним карпатським гребенем вогник, що його розвели Гітлер і Розенберг. Цей вогник можуть кожної хвилини роздути і він може послужити за смолоскип, що спричинить на европейському Сході пожежу, яка пожежникам з Берліна дала би нагоду показати свою зручність і силу.

„В Польщі соромно і просто ганебно програли ті, що ставили на українців, що їм помагали і виводили їх на політичну арену. Розраховували на те, що повстане Україна над Дніпром звернена фронтом на Схід, а тимчасом повстала „Україна“ за Карпатами, Україна що виверінула до горі ногами всякі штучні обрахунки, всякі на[illegible] івні пляни і фантастичні задуми. Що за

сумна сатисфакція повторювати, що ми все те передбачили і надарамне перестерігали".

Направду з того всього, що п. Роєк вгорі понаписував, не можна збагнути, що саме він передбачив. Створення Карпатської України? Але-ж ми, хоч дуже совісні читачі його цінних статтей, ніде такого пророцтва не вичитали. А може п. Роєкові тільки так здається? Бувають такі люди, що після кожної події їм здається, що вони це передбачили. Але з другого боку, якщо це правда, що п. Роєк такий передбачливий, що він просто політичний пророк і передбачив і створення Карп. України і все те, що діється тепер у політиці, то чому б не написати, що буде далі, як покотяться політичні події бодай в найближчому майбутньому? Боже мій! Ви знаєте, що на цьому можна заробити! Подумайте, пане Роєк?

П. Роєк має жаль до теперішніх польських урядових чинників за їх політику в українській справі.

„Що-ж то за політична мудрість виявилася у виборчих пактах, які мсноноль представництва руської людности в соймі дали тільки українцям і то тільки одній українській партії! Приходить листопад, встає в соймі зі свого місця вибраний голосами Озону віцемаршал сойму й одночасно голова УНДО і зголошує протиконституційний, сепаратистичний внесок, пристосований до сучасної протипольської міжнародної конюнктури. І очевидно нема в соймі ані одного представника руської людности, який міг би сказати, що чейже п. Мудрий не репрезентує всіх тих, що на південному сході Річипосполитої не є поляками і жидами".

Гов! Кілька слів про термінольоґію п. Роєка. Ми мали нераз нагоду стрічати прізвище п. Роєка з титулом „магістер" (м-р). Не знаємо від чого п. Роєк є магістром, але з його писання виходить, що з правом він не має нічого спільного. Відомий внесок Української Парляментарної Репрезентації він називає протиконституційним. Маршал Маковський повідомив внескодавців, що не може прийняти їх внеску до маршалківської булави, бо він входить в обсяг зміни конституції і тому вимагає не 15 підписів, як звичайний внесок, але 52 підписи. Значить, що якби під згаданим внеском можна було зібрати 52 підписи, то його були б прийняли. А хіба нема тепер таких випадків, що група послів, яка не нараховує 15 осіб, не може зголосити звичайного внеску? Чи тому той їх внесок противконститутійний? Зрештою, нагадаємо п. Роєкові, що свого часу ППС зголошувала подібний внесок і ніхто його не називав тоді противконституційним. Мало того, був у тій справі закон, що його ухвалив польський сойм 26. IX. 1922 р. То навіщо тільки крику, п. Роєк? Але п. Роєкові так треба, щоб діяльність українців була протиконституційна і протидержавна і сепаратистична, бо інакше, що він писав би про українців. Якусь тему треба-ж мати.

З деяких статтей проурядової преси п. Роєк зробив висновок, що:

„Тепер заповідається, що буде краще. Покищо так заповідають. Українські кола цим не зворушаються. З їх певної себе і зачіпної постави можна пізнати, що 20 літ польського спізнення і 15 літ, в яких поляки стріляли самогубні мячі до власної брамки, вони використали в цілій повноті. Вони певні себе в краю і зачіпні в соймі. На власний рахунок перебрали вже працю воєводи Юзевського на Волині. Дістали по нім у спадку Скрипника. У загарничній ділянці читаємо заповіді, що неозначені ближче українські кола мають вислати делеґацію на відкриття „українського" сойму в Хусті".

„В цьому стані польське громадянство, всі патріоти-поляки, передовсім народовці, повинні здавати собі справу, що українська справа далі актуальна, що вимагає великих орґанізаційних і політичних зусиль. Кожне побільшення польських сил дуже важне, але важне також, щоб раз на завжди перекреслити всякі концепції порозуміння з українським сепаратизмом. Хто плекає українські бацилі для Росії, нехай памятає, що плекає їх також проти Польщі. Польська політична думка, що хоче закріпити польську державність на наших землях, не зносить орґанічно сервітуту на користь фантастичних плянів перебудови Східної Европи. Хто хоче ту Европу перебудовувати, не може думати про те, щоб ужити до тієї будови цегли з польської будівлі".

П. Роєк заповідає наприкінці, що „в польському громадянстві наростають нові сили, які змінять дійсність". Ого, велике завдання! Змінити дійсність — це неабияка штука! І має взяти цю штуку „Стронніцтво Народове".

—o—

Творять „польську унію".

З „ІКЦ" (ч. 51. з 20-го лютого ц. р.) довідуємося про „доньослон ініціятивен ґрона капляну́ф польскіх", щоб „воскресити польську унію на східніх землях Польщі". У статті на цю тему „з поважніших духовних кол" — як запевнює „ІКЦ" — читаємо:

„В уніятському обряді літурґічною мовою була **старославянська** мова, подібно, як латинська в латинському обряді. Але проповіді, співи і всі додаткові богослуження відбувалися в цьому обряді в **польській мові.** Навіть уніятські костели були уладжені так само, як латинські. Почавши від Берестейської Унії поляки масово переходили на той обряд, як більше зрозумілий. І польська шляхта будувала уніятські костели в кожному більшому селі. Вона теж вчила своїх синів на уніятських „священників".

Щойно за Австрії — читаємо далі — почали викидати з уніятських костелів польську мову, підчас спису людности Австрія записала всіх поляків уніятського обряду за русинів, і Московщина всіх поляків-уніятів переписала на православія так, що з поляків-уніятів не стало ні сліду. Ба, навіть тепер вже від двацяти літ у відродженій Польщі винародовлюють польську людність, не приймають кандидатів польського походження до греко-католицьких семинарій, всі греко-католицькі парохії, хоч в них є тільки людність польського походження, обсаджують священиками — українськими аґітаторами і т. д. В багатьох випадках ота польська уніятська людність, щоб не дати себе „зрущити" переходить на православія, яке в останньому часі ввело польську літурґію... Чи треба до цього якихнебудь пояснень? Воно таке пророчисте! Отже „ґроно капляну́ф польскіх" пропонує, щоб в інтересі польської держави і католицького костела воскресити польську унію.

„При підтримці нашого уряду — кажуть вони — мусимо подбати про дозвіл Риму, щоб увести до уніятської літурґії польську мову на місце старославянської. Питомці викинені з греко-католицьких семинарій за польську мову, як і кандидати не прийняті до тих семинарій через їх польське походження повинні зголоситися до прийняття до уніятської семинарії. Взагалі на уніятських священників приймається кандидатів поляків, латинського і греко-католицького обряду з університетською освітою, найменше з середньою, з матурою, без уваги на вік. Кандидатам з вищою освітою скоротять і влекшать науку теольоґії. Знання руської мови непотрібне. Подання з марками на відповідь треба вносити до кс. Станіслава Саса, „уніцко-католіцкеґо каплана" (в Кракові, вул. Под Сікорнікем ч. 52). До воскрешення польської унії треба тисячів польських ксьондзів і всі мусять мати забезпечене буття".

Без коментарів. До цієї справи при нагоді вернемося.

Антисемітські події в Ковні.

Минулої пятниці у відомій ковенській каварні „Моніка" прийшло до гострого зудару між жидівською публикою та литовським студентом Ванеюном. Жиди побили студента. В суботу вечором прийшли до каварні товариші побитого і поставились дуже ворожо до присутніх у каварні жидів. Поліція, що її прикликали, розігнала студентів-демонстрантів, а власникові приказала замкнути льокаль. Також учора, в неділю 19. ц. м. були в Ковні антисемітські виступи.

Перед повінню на Волині.

Наслідком тепла й обильних дощів деякі волинські ріки почали прибувати, заливаючи нижче положені толоки та оселі. Найгрізніше становище утворилося для місцевостей, що положені над рікою Горинь, хоча також Стир прибуває і чимраз ширше розливає свої води по прибережних околицях.

—o—

ПЕРУВІЯНСЬКИЙ МІНІСТР ВНУТРІШНІХ СПРАВ ПРИГОТОВЛЮВАВ ЗМОВУ.

ЛІМА. ПАТ. Міністр внутрішніх справ Перу ген. Родріґез приготовив змову, до якої втягнув частину поліції. Використовуючи відсутність президента і частини міністрів у столиці, він намагався зробити переворот, але палатна сторожа до того не допустила: згинув ген. Родріґез, 4-ох поліцаїв та 1 прохожий.

—o—

МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ НАМАГАВСЯ СХОПИТИ ПРЕЗИДЕНТА АЗАНЮ?

У париських політичних колах розійшлася поголоска, що мін. дель Вайо з трьома червоними ґенералами хотів схопити през. Азаню та перевезти його до Мадриду. Плян не вдався, бо один із урядовців амбасади, якого втаємничено у змову, остеріг президента.

—o—

ЕСПАНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ВЛАДА ЗВІЛЬНИЛА З ВЯЗНИЦІ БРИТІЙСЬКОГО КОНСУЛЯ.

БУРҐОС. ПАТ. Почесний консуль Англії в Сан Севастіяні Ґолдінґ вийшов на волю, разом зі жінкою; тепер вони перебувають у приватному мешканні під поліційним доглядом. Як відомо, причиною арештування були шпигунські матеріяли у дипльоматичній валізі, яку віз Ґолдінґ.

Вісти з Карпатської України.

ПІСЛЯ ВИБОРІВ.

КУП подає:

Очевидці виборів, передовсім чужинецькі журналісти, розказують про надзвичайно радісні хвилини мас. Старих немічних дідусів односельчани несли на руках, щоб і їх голоси не пропали.

Багато сіл хотіло здобути білі прапори. Та стара політика зуміла використати свій вплив, який ще й дотепер не вигас серед малосвідомого населення. Все-ж у 125 селах Карпатської України замаяли білі прапори.

Вже в ранніх годинах телефонічно найдальше висунене село на північ зголосило свій успіх і домагалося права вивісити білий прапор. Це було перше село, за яким ішли дальші.

Варто підкреслити два моменти: віденський арбітраж переділив Ужгород на дві частини і ця менша частина Ужгороду припала Карпатській Україні. Оцей саме Ужгород мав усіх мешканців з правом голосування 393, за УНО голосувало 348, з того тільки два голоси були проти.. Таксамо голосували і Підгоряни, передмістя Мукачева. Це наглядно доказує, як населення Карпатської України зрозуміло вагу цих виборів. Це було ніщо інше, як плебісцит, який доказав найкраще, куди хоче належати Карпатська Україна.

І КАЛІКА БЕЗ НІГ ВІДДАЄ СВІЙ ГОЛОС ЗА КРАЩУ БУДУЧНІСТЬ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Карпатоукраїнська преса малює один дуже цікавий образок з виборів. Захоплення, радість і щастя, якими переповнені були селяни з Вонігова, годі описати. За лістою УНО було 99.59% голосів. Із 710 управнених до голосування голосувало за лістою УНО 707, ніодин голос не був проти, ніодин голос не був неважний. Голосували не тільки здорові, але й хорі, що приходили підтримувані іншими або на палицях. А на носилках принесли Івана Гисема, 75-літнього старця без ніг, який, як сам заявив, уже два роки не вставав з ліжка. На носилках віддав свій голос до урни. Потім підніс руки вгору до молитви і промовив: „Слава Тобі, Боже, що поміг мені каліці дочекатися свобідної своєї країни і віддати за неї голос. Тепер уже спокійно можу вмерти"... Вибори в селі Вонігові закінчилися окликами: „Слава Карпатській Україні!", „Слава Батькові Волошинові!" і зі співом національного гимну вивішено білий прапор на тріюмфальну браму між два жовто-блакитні прапори, яку поставлено при вході на подвір'я школи, де відбувалося голосування.

РУМУНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА.

Премієр Карпатської України о. д-р А. Волошин одобрив управу новозаснованої Румунської Національної Ради. В склад Ради входять: А. Маріна, управитель школи в Середній Апші, голова, о. І. Мігалій, заступник голови, Юрій Борка, учитель із села Солотвини, секретар та дальших 10 членів.

ІЗ ОКУПОВАНОГО МУКАЧЕВА.

В мукачівській ґімназії рано вчаться мадярські учні від 7. год. до 13-ої, а пополудні від год. 14.15 до 18.30 відбувається навчання для дітей українських. Їх є до 30. Обовязкова мова є мадярська, двічі в тижні. Ніякого шкільного ригоризму нема на те, щоб притягнути зза кордону, з Карпатської України, дітей, яких мадяри дуже радо приймають для маніфестацій, але помочі майже ніякої не дають. Усі ці учні (чи пак їх батьки) є в більшій частині прихильниками напрямку Бродія і Фенцика. Директором школи є проф. Янкович, учать такі професори: Касинець, Станканинець, Манкович, Вальд, Шуба, Гавель і 6 нових незнаних прізвищ. Крім того вчать професорки: Турісова, Бараньова і 3 нові. Ученикам видали леґітимації в полотняних окладинках із золотим мадярським текстом за підписом директора та клясового професора.

МАНІФЕСТУЮТЬ...

Містом Мукачевом двічі тижнево та в усі свята фенциківці в чорних сорочках роблять маніфестації. Зберуться у двійки під проводом ренеґата Демка, до них прилучуються мадяри в чорних шапках і походують... І часто згадують про прилучення Карпатської України до Мадярщини...

Приписи не забороняють громадянам уживати рідної мови.

У своїй промові, виголошеній на засіданні повного сойму 15-го лютого ц. р. в дискусії над буджетом міністерства комунікації, посол д-р **Степан Біляк** ствердив між іншим:

„Залізничі службовики відмовляються полагоджувати справи громадянам, які вживають своєї рідної української мови, передовсім залізничі касієри заявляють просто, що не розуміють української мови, відмовляються продавати українським пасажирам залізничі білети, при чому часто зневажають українських пасажирів та їх національність, говорячи, що не розуміють „баранячої" чи китайської мови. Ясно, що при цій нагоді доходить до прикрих інцидентів, які спричинюють непотрібні подразнення сторін та витворюють прикру атмосферу. Така поведінка державних службовиків, передовсім залізничих касієрів, суперечна з виразними правними приписами. І так, мовний закон з 31. липня 1924. р. поз. 724 в арт. 7 постановляє між іншим: „При устній розмові з населенням, передовсім при залізничих білетових касах та при віконцях почтових урядів слід відповідно до потреби та можливости допустити рідну мову місцевого непольського населення". § 6. дотичного виконавчого розпорядку з 24. вересня 1924. і 1. січня 1925 р. поз. 59 постановляє: „Залізничі службовики та службовики почтових, телеграфічних і телефонічних урядів на просторі воєвідств львівського, тернопільського, станиславівського, волинського і поліського в устній розмові з населенням, передовсім при почтових віконцях і залізничих касах повинні комунікуватися з місцевим населенням руською мовою відповідно до потреби і можливости".

Ці приписи не лише не забороняють громадянам вживати рідної мови, але навіть доручають державним службовикам при названих тут обставинах уживати — як висловлюється закон — руської, тобто української мови в розмові з місцевим непольським населенням".

—o—

Французи обсадили частину Сомалії, яку відступили Італійцям.

ВИЯСНЕННЯ АВАСА.

ПАРИЖ. Авас повідомляє: У закордонній пресі появилася вістка, що французькі війська заняли частину Сомалії, яку Франція відступила Італії на основі договору з 1935. року. З огляду на те треба зазначити, що Італія дотепер не заняла згаданих територій. Доцелярна французька влада контролювала цю територію рухомими відділами, тепер обсадила їх постійними станицями.

Один проект виборчої ординації

ДО ВАРШАВСЬКОГО СОЙМУ І СЕНАТУ.

Група т. зв. незалежних послів варшавського сойму, що в дійсності є ендеками, опрацювала проект нової виборчої ординації та вже на днях має передати його до маршалківської булави.

Проект передбачує 2-мандатові виборчі округи. Голосування мало б відбуватись на особи, не на партійні списи. До зголошення кандидата треба 500 підписів з тим, що цих підписів не треба нотаріяльно стверджувати. Якщо б виявилося, що у виборчих списах є деякі неточности, які не переступають 5 відсотків зголошених підписів, то вони не спричинюють уневажнення зголошеного спису кандидатів.

Усі військові не мають права голосування.

Є передбачена національна курія для жидів з окремим виборчим льокалем. Предсідник та заступник окружної комісії мусять бути поляки, щоб не допустити до ніяких зловживань.

Передбачено також національну курію для українців з тим, що виборчий льокаль був би спільний, щоб уможливити всім тим українцям, які бажатимуть голосувати на польські списи, нічим не вяжучись виконати виборчий обовязок.

Проект не признає привілею кандидата з титулу його першенства на списі; виборець підкреслює у списі назвище того кандидата, який йому найсимпатичніший. Можна голосувати на одного або на двох кандидатів.

Число послів має бути те саме, тобто 208, з тим, що президент держави міг би іменувати 12 послів зі спеціялістів у ділянці науки, економіки, самоврядування тощо. Виборчий вік лишається без змін.

Щодо сенату передбачено в новому проекті право загального голосування. **На сенаторів можна вибирати тільки поляків.** Президент може іменувати меншинних представників до сенату. Кожна виборча округа вибиратиме одного сенатора. З вибору до сенату увійде 52, 26 іменуватиме президент, у тому числі представників національних меншин. При зголошенні кандидата на сенатора треба 500 підписів. Підписувати можуть ті, що покінчили 35. рік життя. Не треба нотаріяльного потвердження ідентичности підписів.

Самоуправні вибори.

ВИСЛІД ВИБОРІВ У МИКУЛИНЦЯХ.

ТЕРНОПІЛЬ. ПАТ. Головна виборча комісія у Микулинцях, тернопільського повіту, оголосила висліди виборів у тому місті. Зголошено тільки одну листу, з якої поляки дістали 6 мандатів (ОЗН — 5, ендеки — 1), **українці 2** мандати, жиди — 4 мандати. Вибрані з українців. о. Евген Король і Григор Савицький.

ВИБОРИ ДО МІСЬКОЇ РАДИ В ТЕРЕБОВЛІ.

ТЕРНОПІЛЬ. ПАТ. Вчора відбулись вибори до міської ради в Теребовлі при участи понад 80% голосуючих. Загальне число мандатів 16. Поляки дістали 11 мандатів (ОЗН — 10, ендеки — 1), **українці — 3 мандати** (всі УНДО) жиди 2 мандати. В порівнянні з 1933. р. поляки мають тепер 1 мандат більше.

ВИБОРИ В ЖОВКВІ.

ЖОВКВА. ПАТ. Вчора відбулись вибори до міської ради. Поляки дістали 17 мандатів, жиди 5, **українці 2.** В порівнянні з попередніми виборами поляки здобули 2 нові мандати коштом українців та жидів, які втратили по одному мандатові.

ВИБОРИ ДО ГРОМАДСЬКИХ РАД У САМБІРЩИНІ.

Вибори до громадських рад на области самбірського повіту вже розписані та відбудуться у часі між 6. та 11. березня ц. р.

БУДЗАНІВ.

Вибори до міської ради в Будзанові, що відбулись у неділю, дали такий вислід: поляки — 7 мандатів (ОЗН — 6, ендеки — 1), **українці — 3**, жиди — 2.

МІНІСТР ДЕЛЬ ВАЙО НЕ ВІДЛЕТІВ ДО ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ.

ТУЛЮЗА. ПАТ. В суботу приїхав тут міністр закордонних справ червоного уряду Альварез дель Вайо, щоб відлетіти літаком до Валенсії. Тимчасом дель Вайо дотепер не відлетів з Тулюзи ніяким французьким літаком.

Чому Польща щойно тепер визнала еспанський національний уряд?

КОМЕНТАР ПІВОФІЦІОЗА МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

Півофіційний орган міністерства закордонних справ, „Польска Інформація Політична" містить довгу статтю на тему визнання національної Еспанії. Стаття стверджує, що перемога національної армії була безсумнівна вже у квітні 1938. р., коли Англія вислала свого представника до Бурґосу. Польща не визнала тоді національного уряду не тому, щоб сумнівалась у його перемогу, а виключно тому, щоб не робити враження, що вона анґажується в еспанську громадянську війну. Тепер, по ліквідації каталонського фронту, такого заміту ніхто не може видвигнути.

ГОЛОСИ ФРАНЦУЗЬКОЇ ПРЕСИ.

Деякі крайно-ліві французькі часописи добачують у визнанні національного уряду куртуазний жест польського уряду в сторону Німеччини й Італії. Навпаки, більша частина преси підкреслює, що тим визнанням Польща ствердила незалежність своєї закордонної політики: вона визнала уряд з Бурґосу у великому відступі часу по Німеччині й Італії, але перед Анґлією та Францією.

НОВИЙ АМБАСАДОР.

5. березня виїде з Варшави шарже д' афер червоної Еспанії Ечеварва, що урядує в Европейському готелі. Рівночасно обійме урядування амбасадор національного уряду Хуан Серрат і Валера, що дотепер перебував у Варшаві як неофіційний представник.

ДИПЛЬОМАТИЧНИЙ ПРЕДСТАВНИК ЕСТОНІЇ В БУРҐОСІ.

Естонський президент заіменував дипльоматичним представником у Бурґосі командата військової технічної школи полк. Нормана.

ЄГИПЕТ ВИЗНАВ ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

КАЇРО. ПАТ. Єгипетський уряд рішив на спеціяльному засіданні визнати еспанський національний уряд.

СССР зосередить війська на манджурському пограниччі.

ПЕРЕД ЧИСТКОЮ СЕРЕД СОВІТСЬКОЇ ДИПЛЬОМАТІЇ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

ТОКІО. ДОМЕІ. Совітського амбасадора в Китаю Луганця-Орельського завізвали до Москви. „Ніші-Ніші" міркує, що амбасадор зложить у Москві звіт про положення уряду Чанкайшека, на основі якого СССР намітить свою дальшу політику на Далекому Сході. Щоб відтягнути частину японських сил з Китаю, большевики скріплять концентрацію військ на пограниччі Манджурії. Треба рахуватися з можливістю змін серед персоналу совітських представництв на Далекому Сході; м. ін. уступить ґенеральний консуль СССР у Шангаю.

Останній день ФІС-у.

Закопане, 19. II. 1939.

ЛИЦАРСЬКИЙ ЖЕСТ ФІНІВ.

Норвежець Берґендаль, якому підчас бігу на 50 км. вломилося вязання, виміняв підчас бігу дошку. Як знаємо, він цей біг виграв. Фінляндці з чисто формальних оглядів внесли протест. Першенство норвежця висіло на волоску. Здавалося, що керманичі змагань будуть мати багато заковики з тою справою. На спільній конференції провідників фінських та норвеських змагунів фіни заявили, що протест відкликують. Вони признали вищість норвежця над фіном (Карпінен) у бігу на 50 км. Признання фінові перемоги — це припадок, а дарована перемога фінів не вдоволяє. — Цим поступком здобули собі фіни велику симпатію і серед змагунів і серед усіх видців.

СКОКИ.

Настала довго ожидана неділя 19. II. Це **день змагань у скоках**, а скоки — це найбільш ефектовна та заразом найтрудніша ділянка лещетарського спорту. Це ділянка, що вимагає не лиш опанованих рухів власного тіла, але в першу чергу шаленої відваги і залізних нервів. Тому змагання у скоках — це власне змагання відваги і нервів.

Не диво, що публика йшла на стадіон на Крокві, де саме на новозбудованій скочні мали відбутися змагання, як по свячену воду. В неділю кілька надзвичайних поїздів та кільканацять автобусів привезли ще кільканацять тисяч нових видців. Магнесом, що притягав людей, була не тільки сама найцікавіша ділянка лещетарського спорту, але й славні імена змагунів. Вистане згадати лише Бірґер Руда (норвежця), кількакратного мистця світа, його брата А. Руда, минулорічного мистця світа, дальше Мирра і Конґсґарда (норвежці), Еріксона (швед), Брадля (німець), ну і врешті поляка Марусажа. Цеж змагуни, що скакали на всіх більших скочнях світа, яких імена та перемоги глибоко врізалися в память спортовців. Заповідалася цікава та завзята боротьба за першенство. Загально ставили Бірґера Руда і щойно дальші місця були великою невідомою.

Трибуни від видців аж тріщали. В усіх видно було нетерпеливе ожидання. Тому не диво, що хвилини здавалися годинами. Погода сонішна, умовини снігові відмінні, як звичайно. Дуже небезпечний та ховзький був зіскок, внаслідок чого при другім скоці скоротили розбіг на 5 метрів. Тому також довжина скоків, хоча назагал велика, не була така, якої загально сподівалися.

По трьох пробних скоках зачався отвертий конкурс скоків. Як перший скочив юґославнянин Клянчнік. Скок слабий і при тім з упадком. Усі з запертим віддихом ждуть, коли почують з меґафону назвище Руда. Не довго ждуть. Як третій скаче А. Руд. — скок 68 м. По нім викликують назвище його славного брата Бірґера Руда. На трибунах запанувала тиша. Бірґер Руд скаче обережно. Всю увагу звернув виключно на стить. Скок 72,5 Серед глядачів деяке здивування (мало!). Норвежець Конґсґард скаче 76,5 м., але стилево трохи відбігав від Бірґер Руда. Знов тиша, коли голосники подали назвище Брадля надію німців. Усі знають, що німці люблять робити несподіванки (не лише в політиці). Брадль постановляє поставити все на одну карту. А найгрізніший його суперник Бірґер Руд скочив лише 72,5 м. Завзято і рішуче зїздить на поріг. Вибивається в гору з цілої сили. Публика оторопіла. А Брадль тимчасом летить як ластівка. Деякі його прихильники кажуть: як анґел. Врешті паде на зіскок. Зіскакує певно. Зіскок клясичний. Скок 80 м.: **найдовший у першій черзі.** Буря оплесків. Німці мріють про семого мистця світа. Виграна Брадля всеж ще не певна бо по нім скаче його переможець у Ґарміш норвежець Мирра. Він скаче 79 м. Зіскакує певно, одначе вже на самім вибізі (за зіскоком) паде.

Добрий настрій серед публики викликує німець Ашенвальд. Не своїм скоком — борони Боже! Скочив гарно і далеко, але по зіскоці він перекинувся на голову та непритомний зісунувся на долину. Публика почала уважати його за трупа, а деякі репортери, мистці пера, почали укладати собі сензаційні репортажі з причини його випадку. Коли Ашенвальда уложили на ношах та почали нести, він зірвався як опарений, зіскочив з нош та побіг власними силами. За це дістав такі брава, як Брадль за свій найкращий скок.

Третій найгрізніший суперник Брадля Еріксон скочив 78 м. Марусаж — тиха надія поляків, 74 м. Вигляди Брадля ростуть. Одначе змагуни мають ще по одному скокові.

Другий і останній скок. Очі всіх звернені на Бірґер Руда. Чи потрапить надробити ту ріжницю, що ділить його від Брадля? Його другий скок можна сміло назвати скоком розпуки. Розбіг скоротили на пять метрів. Руд летить у повітрі знаменито. Ось-ось має впасти десь за границею 70 м. Одначе це замало. З цілої сили штовхає руками вперед. За руками йде ціле тіло. Руд майже лежить на дошках. Паде за границю 80 м., одначе не далеко, бо лиш 1 м. Але це **найдовший скок конкурсу.** Брадль скаче вже дещо обережніше, одначе всеж таки 76.5 м. Це йому вистачає, щоб стати мистцем світа тимбільше, що Конґсґард скочив „лише" 79 м.. Мирра 75, Еріксон 78; Марусаж 78.5.

Так Брадль став мистцем світа в лещетарських скоках. Старий „вига" Бірґер Руд мусів уступити місце молодому Брадлеві, який також хоче закоштувати розкоші, що її дає титулу мистця світа.

Бірґер Руд завдяки найкращому стилеві та другому найдовшому скокові опинився на другому місці. Третій теж норвежець Конґсґард. Виграна Брадля — це нова „німецька несподіванка", яку не лише щастю можна приписати.

Поза Брадлем німці запрезентували гурт добрих скочків, як Ляр, Кравс і Гекель (7. 8. і 10. місце), яких сміло можна зачислити до т. зв. світової екстракляси.

Скоки були останньою конкуренцією змагань ФІС-у.

ПРОЩАННЯ ЗМАГУНІВ І РОЗДАЧА НАГОРОД.

Вечором зібралася публика знову на стадіоні на Крокві, щоб попрощати змагунів, що 8 днів змагалися не лише зі собою, але також з несприятливими умовинами атмосферичними. Скочня та подій переможців освічені рефлекторами, що в сумі давало гарне видовище. Врочистість замкнення змагань ФІС-у почалась від гарматніх стрілів, що заповіли світу кінець великого змагу та „загальне замирення" до найближчого року.

Потім **роздача нагород.** На підвищення входили перші змагуни в даній конкуренції. По середині новий мистець світа, праворуч другий з черги, ліворуч третій. По проголошенні змагуна мистцем світа появлявся на щоглі його національний прапор, оркестра грала йому національний гимн. Цим разом під оглядом скількости гимнів німці зремісували з фінами. Бідаки норвежці, що сподівалися почути двічі гимн, почули лиш один раз. Трудно, мали виразного „пеха".

Мистцями світа проголошено: фіна Курікаля (18 км.), фінську штафету 4×10 км. (Пітканен, Олькінуоен, Алякульпі, Карпінен); норвежця Берґендаля (50 км.) та двох німців: Бераурера (норвежська комбінація) і Брадля (скоки).

Змагунів, орґанізаторів та публику попрощав мін. Бобковський. В імені орґанізаторів він передав норвежцям прапор ФІС-у, як орґанізаторам змагань на рік 1940. Майор Естґард відчитав по польськи формулку, якою доконав замкненням зимових ігрищ ФІС-у.

Загули гарматні стріли. Тисячі ракет вилетіли в повітря, освітили все довкруги ріжними барвами та створили незабутнє враження. В лісі біля скочні появилися світляні ініціяли: Ф. І. С.

На закінчення змагань як на глум почалася метелиця. Як воно дивно! На відкриття змагань дощ, а сніг упав щойно тоді, коли вже його не так дуже треба. Така то вже химерна наша природа.

Всі покидали стадіон з переконанням, що скінчилося щось велике, що знову заповнилась нова сторінка в історії спорту. Дехто думав уже навіть над тим, якби то дістатися на змагання ФІС-у в 1940 р. до Гольмеконнен.

ЗАГАЛЬНІ ПІДСУМКИ ЗМАГАНЬ.

В загальному точкуванні перше місце здобули німці. Взяли сім перших місць у конкуренції індивідуальній, перше місце у військовому дружиновому (гуртковому) бізі та шість перших місць у загальному дружиновому точкуванні (при поодиноких конкуренціях). Дотепер усі звикли вважати найкращими лещетарями скандинавців. Своєю виграною (вже вдруге) німці доказали, що саме вони є тими найкращими. Якщо скандинавці схотять їх здетронізувати (спеціяльно норвежці), то мусять у це вложити багато-багато праці. Зрештою побачимо на другий рік. Норвежці будуть мати ту перевагу, що змагання ФІС-у будуть відбуватися на їхніх теренах у Гольмеконнен і Телемарк.

Німці зовсім заслужено виграли змагання ФІС-у. Деяке щастя, можна казати, мали тільки в норвежській комбінації та в скоках. Підбій ФІС-у 1939 р. — це вислід тугої орґанізації спорту в Німеччині, впертої та витревалої праці змагунів та їхніх опікунів. У сумі це все при великому зрозумінні та підтримці спорту урядовими чинниками мусіло видати з міліонових мас народу гідну спортову еліту нації.

Со—ко.

Сторінка без політики.

Молодь бавиться в науку.

Злучені Держави є країною високої техніки не випадково. Приватні люди та ріжні установи втрачають там міліони та велику енергію на те, щоб підготовляти людей до технічних професій і вишукувати щораз-то нові таланти. Є там сотні високих шкіл, яких зразки та методи праці невідомі в Европі і коли дехто чує про них — не вірить. Послухайте. Кілька хвилин по 3-ій у наук. лябораторії вис. школи. Виклади скінчились; студенти вже розбіглися. Повинно тут бути тихо і пусто. Але в салі чуєте крики і нюхаєте ґаз, там хтось вистукує на апараті Морзе, там хтось дзеленькає скляними посудами. Довкола багато молодих і старших.

Кандидати на Едісонів.

Чи це студенти? Ні, добровольці. Це не школа, а практичні вправи. Це тижневі сходини „Наукового Клюбу" при університеті. Таких клюбів є сотні в цілому краю. Коли лябораторії вільні поза викладами для студентів, частину з них відступають охочим експериментаторам під проводом „опікунів" — на-пів професорів. Ці опікуни вчать, хоч не дістають грошей від університету. Вони теж учаться при цьому. Члени клюбу зголошуються самі та їх провідники їх перевірюють. Є там самоуки, недокінчені студенти, практичні інжиніри без дипльомів, кандидати на Едісонів. Один з учених, що описує працю в такому осередку каже: В одному клюбі я бачив уперше принцип телевізії викладений слухам при допомозі зіркованих металевих кружків. Викладачем був 18-літній хлопчина, що сам збудував собі апарат. Другий „винахідчик" збудував якийсь тунель з мотором, що видуває в повітря зразок нового літака. Третій заморозив живу жабу, що проспала зиму, четвертий придумав новий радіоапарат, що сягає на сотні миль краще ніж інші, найзвичайнішим способом; ще інший знайшов спосіб, як демонструвати полярне світло крізь магічну ліхтарню. Були там дівчата, що винаходили матеріял, який заступатиме цельофан.

Перестарілі правила.

Студенти, що є головами таких „Наукових клюбів" зацікавились наукою як спортом. Вони не задовольняються „правильними" відповідями на деякі головні питання, що їх почули від своїх професорів заявивши, що наука вже пішла вперед себто те, що є в підручниках уже перестаріле. Експерименти в лябораторіях випереджують підручники, отже вони хотять іти „з духом часу" — хотять експериментувати. В одному такому вільному університеті студенти почали доставляти для лябораторій мікроскопійні фотографії ріжних оперованих і перерізаних тварин ліпші, ніж професійні доставці державних лябораторій. Один 15-літній хлопець зробив собі в пивниці радіову лябораторію, в якій очищував шуми та тріскотню радіових передач так добре, що урядовець державного радія звернувся до нього за радою, бачучи, що його метода краща.

Конґрес молодих винахідників.

Що-року відбувається конґрес таких вільних університетів, на якому молоді експериментатори виступають із своїми винаходами і звідти їх покликують на ріжні посади, щоб вони могли далі розвивати свій хист. У таких аматорських лябораторіях ріжні працюють для ріжних цілей; одні вчаться якоїсь наукової спеціяльности з цікавости, інші шукають практичної ради для якоїсь своєї ідеї. Багато приходить туди „для забави". Найбільша забава цих дітваків чи молодців у тому, що там вони вчаться „як зробити щось з нічого". Один хлопчина за доляра створив „хемічного чоловіка" — модель, що їв, травив, реаґував на біль і мав у жилах кров — усе це зі слоїків, пляшок, старих куснів ґуми і дитячих бальоників.

Біольоґія горою.

Американці, що сильно звертають увагу на матеріяльну сторінку життя, живо цікавляться людським тілом, студіюють змалку біольоґію. Є нпр. такі дівчата, що довідавшись про „струнку лінію", яка доходить до моди, хотять похуліти науковою методою і пробують на щурах наслідки дієти. При цій праці вони можуть забути про ріжниці між орґанізмом молодої жінки і старої щурицї, але таки навчаться багато з хемії та фізіольоґії. Члени лябораторійних клюбів улаштовують постійні проґульки до ріжних установ і підприємств, щоб там перевірити їх апарат: до фабрик, телефонічних централь, молочарень, оранжерій, різень, водопроводів, збірників сміття і роблять інтервю. Своїми питаннями: чому це так а не інакше? до якої цілі зроблена ця машина або система? — вони доходять до цікавих висновків, що піддають нові думки орґанізаторам ріжних установ.

Науковий ярмарок.

У 14 стейтах Спол. Держав іде праця у таких лябораторіях, де не можна відріжнити забави від науки. Академія Наук підпомагає морально і фінансово зацікавлення всякими проявами життя і такий природний добір кандидатів на вчених, дослідників, провідників промислу. Бувають випадки, що учні переростають своїх учителів своїм запасом знання та запалом до нової ділянки дослідів. Що року у травні Американський Інститут Природознавства при нюйорському музею з цієї галузі знання влаштовує „Науковий дитячий ярмарок", де молоді винахідники виставляють свої праці. Минулого року за один тиждень такий ярмарок мав 40.000 відвідувачів і на ньому роздали за 3.000 долярів нагород за найкращі праці. Є тут моделі нових авт з цини, мініятури Панамського Каналу, нові печі, таблиці для розяснення хемічних явищ, моделі внутрішньої обстанови домів або праці людського мізку. Таксамо як у нас сотні молодих людей починає пробувати свій талант у віршах, серед американської молоді сотні починають від будови машин і складених моделів, що мають задовольнити якусь нову потребу особистого та громадського життя.

Французький кат про себе.

Недавно помер французький державний кат Анатоль Дейблер, який за час своєї „кар'єри" відрубав к. 400 голов засуджениців.

Кожний готов уявити собі Дейблера, як жертву нічних примар, як людину, що її переслідують нічні привиди, людина, яка скрізь бачить тільки зрубані голови і ґільотину.

В дійсности воно зовсім не так страшно. Дейблер був спокійним, зрівноваженим старцем, із найспокійнішою та найчистішою совістю. Відомий письменник Мек-Орлян, один із небагатьох людей, які стрічалися з Дейблером, оповідає, що він нераз намагався навязати обережно з Дейблером розмову про мораль, совість і таке інше.

Та кат просто не розумів про що його співбесідникові ішло.

— Що ви таке? Я сплю завжди якнайкраще — відповідав він на обережні запити Мак-Орляна.

— Ну так, але все таки спомини може вам... якби то сказати... вночі.

— Які спомини? Як часом увечорі заграю собі партію карт, то бувало присниться керовий, чи піковий ас. Більше нічого...

При тій нагоді Мак-Орлян ставить доволі ориґінальний і небезпечний запит: Чому Дейблера цуралися всі, хоч і знали, що він є лиш виконавцем, наємником без ніякої особистої відповідальности за те, що виконував. Хіба прокуратор, який зі шкіри вилазить, щоб добитися смертного присуду, який кожний лагідніший присуд уважає просто особистою образою та який радіє гострим присудом, наче власним успіхом, не грає тієї ролі, що Дейблер, одначе не грає її механічно, але обдумано? Чому ж не ставитися однаково до одного і другого ?

Оттакі питання хвилюють Мак-Орляна. Та леда чи вони змінять становище французів та інших народів до катів. Такі питання, що нагадують думки Льва Толстого, радше схожі на міркування чудака.

—o—

Конкурс на тему „Міліон".

Минулого місяця Польський Монополь Льотерійний розписав конкурс на тему „Що таке міліон?" з 15 нагородами на кілька тисяч золотих. 16-го ц. м. було засідання членів жюрі і на ньому порозлавали нагороди. На конкурс, як можна було сподіватись, прийшло тисячі листів; ті, що не мали щастя виграти на льотерії, хотіли бодай виграти своїм дотепом або поетичним хистом. Усе це були спеціялісти від міліона, про який вони нераз мріяли днями та ночами. Виявилось, що жюрі не знайшло ні одної відповіді, якій могло би було признати першу нагороду 1.000 зол. Люди на думку, що таке міліон тратять попросту голову і дотеп. Так воно і виходить з трьох дальших нагороджених відповідей. Їх автори — не професійні поети віршують добре, мають навіть якусь думку, але не вийшли поза дидактичні вправи пильних ґімназистів. У довгому списі лавреатів по 100 зол. знаходимо прізвище тільки одного львівського поета — майстра від принагідних віршів, що так і не зумів добитися вищого місця. Сотні інших поетів, яким щодня бракує від 100 до 1000 зол. не попробували свого пера на таку привабливу тему або залишилися поза звичайними провінціяльними смертниками.

Батько автора „Утрачених ілюзій".

У париській Академії Медицини проф. Трія мав минулого тижня виклад „Про лікарів і медицину у творах Бальзака". Неодин читач автора „Людської комедії" мусів звернути увагу, яке велике знання медицини він показує. Ще більше: деякі його герої висловлюють на тему медицини теорії, що у свій час були революційні і щойно згодом виправдались. Нпр. один лікар в одній Бальзаковій повісти говорить про ролю фосфору в людському орґанізмі, про що наука тоді ще зовсім не знала. Те саме можна сказати про ріжні психольоґічні теорії. Д-р Трія пояснює це двома причинами. Передовсім Бальзак мав близькі звязки з тодішніми визначними лікарями і користувався їх досвідом у повістях. Далі великий вплив на нього мав його батько Бернар Франсуа Бальса, що займався гиґієною з аматорства і написав наукову працю „Історію страху перед водою". Він був вийнятковою людиною; хоч самоук, він засвоїв собі велике знання з фізики, медицини та соціольоґії. Цікаво, що Бальса (письменник перемінив собі батькове прізвище на Бальзак, додавши до нього буцім то шляхотське „Де") був великим ворогом собак, доказуючи, що в шерсти собак містяться зарази всіх недуг, тимто їх треба тримати оподалік людських домів. Він був предтечею податку на собаки, з чого тоді страшенно сміялися. 45 років пізніше ввели це як закон і тепер такий податок істнує в багатьох краях.

ГУМОР.

ЩОСЬ ПРОТИЛЕЖНЕ.

Один із маршалів великої війни мав приїхати до одного військового табору. Всі чекали на нього, а старшини приготовили гарний обід. Маршал приїзджав з інших подібних місць, де його теж подібно приймали. Коли він увійшов до будинку, де була велика їдальня, йому назустріч якийсь старшина і спитав:

— Чи екселенція шукають їдальні?

— Ні, щось зовсім протилежного.

ГОРДІСТЬ ҐЕНЕРАЛА.

При Наполеоні І. увихалося чимало темних людців, підлиз і плазунів. Наполеон часто показував свою владу супроти найвищих. На одному двірському балю він хотів затанцювати зі своєю далекою своячкою — голяндською королевою. Він відвязав від пояса шпаду і передав її найближчому ґенералові, щоб її потримав. Ґенерал відскочив збентежений і покликав льокая. Наполеон побачивши це, крикнув:

— Я помилився щодо вас! Але я вам докажу, що навіть для ґенерала це честь тримати шпаду імператора!

На цей оклик збіглися старшини і кожний з них хотів тримати шпаду Наполеона.

На другий день Наполеон зробив того, що схопив її — ґенералом, а ґенерала, що вагався був узяти її від нього післав до канцелярії на звичайного урядовця.

Цілоденна українська дебата в соймі.

За український університет. — За українське вчительство. — Пос. Скрипник відповідає на деклярацію полк. Венди.

(Телефоном від власного кореспондента).

Знову українська справа стала темою соймового дня. Від українців промовляли посли: **Д. Великанович, д-р С. Баран, д-р П. Лисяк, пос. Скрипник і пос. Косилло.** Промови українських послів викликали велике враження та бурхливі спротиви на польських лавах. Пос. **Д. Великанович** боронив у довгій промові, перерваній маршалом **Маковським** справи українського університету, нижчого й середнього шкільництва та українського вчительства. Посол Великанович домагався розвязки проблеми українського шкільництва на засадах повної самостійности. Пос. **д-р Баран** полемізував у дуже гострій формі з озонівським послом Кшиштоньом, який домагався латинки для українців, спільного календаря та греко-католицького епископа поляка. Посол Баран навів між іншим слова польського письменника Владислава Оркана, який перестерігав українців, щоб вони не давали латинізувати свого правопису. Пос. Баран домагався окремого епископа для українців латинників.

Незвичайно цікаву промову виголосив пос. С. Скрипник, який відповідав від ВУО на меншинну деклярацію полк. Венди та заявив, що становище посла Целевича від УПР із 16. ц. м. є одночасно становищем всіх українських репрезентантів у польському соймі.

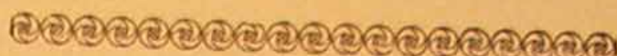
Озонівські посли повели проти всіх виступів українських послів ґенеральну, дириґовану офензиву. Велике враження в кулюарах викликала заява посла о. Любельського, який заявив, що узалежнення православної церкви від держави пішло так далеко, що навіть католицький костел вважає себе загроженим на випадок непорозуміння між ним і державою.

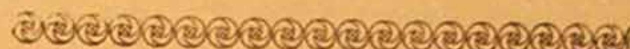
*

З добре поінформованих польських Озонових кол довідуємося, що у штабі ОЗН-у розглядають проект латинізації правопису українських часописів та українського календаря і не виключене, що ще підчас цієї секції ОЗН внесе відповідний законопроект.

ПРОМОВА ПРЕМІЄРА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ДО ЗДЕМОБІЛІЗОВАНИХ ВОЯКІВ.

КУП. Премієр о. д-р Волошин виголосив промову, в якій щиро розпрощався з вояками, які боронили кордонів Карпатської України, а тепер покидають активну військову службу. Він вшанував память тих, які полягли в обороні краю, та запевнив, що влада Карпатської України висловить оборонцям вдячність не лише словами, але і вчинками.

Перед зміною уряду в Бурґосі.

Авас повідомляє на підставі вісток, що походять із кол зближених до ґен. Франка, що в найближчому часі можна сподіватися зміни уряду в Бурґосі. Ґен. Франко, який тепер лучить у собі уряд начальника держави, начальника армії та премієра, хоче, буцімто зректися становища премієра й залишити собі тільки уряд шефа держави й армії. Новим премієром був би імовірно Серрано Суннер, один із найдіяльніших членів фаланґи. Теперішній віцепремієр та міністр закордонних справ Хрудна і мін. хліборобства Фернандо Квеста стануть міністрами без теки. Міністром закордонних справ стане мабуть професійний дипльомат — міністром війни стане або ґен. Аранда оборонець Овієда, або ґен. Маскардо, оборонець Толеда. Міністром фінансів стане імовірно один із близьких приятелів Хіль Роблеса, який підчас громадян. війни тримався на боці, одначе вдержував близькі особисті взаємини з ґен. Франком.

СЕН. БЕРАР ВЕРНУВСЯ ДО ФРАНЦІЇ.

БУРҐОС. Сенатор Берар покинув Бурґос вчора вполудне і виїхав автом до Сен Себастіян. Перед своїм виїздом він зложив візиту британському представникові при національному уряді Гадсонові.

Покидаючи Бурґос, сенатор Берар заявив журналістам, що він хотів би виминути фальшиву інтерпретацію свого виїзду. Він виїздить тільки тому, що ґен. Хордан мусів виїхати до Барсельони. По його повороті розмови будуть далі відбуватися.

Наладнана комунікація між Францією та нац. Еспанією.

З Андай виїхав у понеділок рано перший міжнародній поїзд до Іруну. Одначе 12 пасажирів англійців мусіли вернутися знову до Андай, тому, що прикордонні еспанські орґани не дістали досі ніяких інструкцій у справі пасажирського руху.

УЛЬТИМАТ АЗАНІ ДО НЕҐРІНА

Італійська преса подає, що президент републиканської Еспанії Азаня буцімто вислав до премієра Неґріна ультимат, в якому домагається його димісії, щоб приспішити кінець громадянської війни в Еспанії. Якби Неґрін не повинувався домаганню Азані, президент Азаня проголосить на підставі конституції, що еспанська република не має леґального уряду. Крім того італійська преса ще подає, що по виїзді Неґріна нема від нього ніякої вістки.

АЗАНЯ ДІСТАВ ВІД НЕҐРІНА ТЕЛЕҐРАМУ?

Та вже інша вістка каже зовсім щось протилежне. Азаня дістав від Неґріна телеґраму, в якій він просить Азаню в імени републиканського уряду приїхати до Мадриду, щоб запевнити червоному урядові правильну конституційну діяльність. На цю телеґраму Азаня вислав відповідь, в якій повідомляє Неґріна про переговори, що ведуть їх над закінченням громадянської війни і при тому висловлює прихильну для припинення воєнних акцій думку.

В Парижі запевнюють, що Азаня готов був би уступити, якщо червоний уряд дістав би формальне запевнення, що націоналісти не стосуватимуть репресій.

—o—

Спорт.

РЕЧИНЦІ ОКРУЖНОЇ ЛІҐИ.

По довгих заходах і „ходах" деяких клюбів удалося вкінці устійнити речинці весняної рунди мистецтв Окружної Ліґи. При цьому визначено теж і змагання, які ще залишилися з осінньої рунди.

26. 3. УКРАЇНА — ЛЕХІЯ, Чорні — ВКС, Ресовія — Гасмонея, СЯН — РКС, Погонь Стрий — Юнак (всі метчі осінньої рунди).

2. 4. Погонь Стр. — Чорні, Лехія — Ресовія, УКРАЇНА — ЮНАК, Гасмонея — Корона (осіння рунда).

9. 4. Корона — ВКС, Лехія — РКС, Чорні — Польонія, ПОГОНЬ І Б — УКРАЇНА, Ресовія — Юнак, Гасмонея — Погонь Стр.

11. 4. УКРАЇНА — СЯН.

16. 4. Польонія — Корона, СЯН — ВКС, Чорні — Лехія, УКРАЇНА — РЕСОВІЯ Гасмонея — Погонь І Б РКС — Юнак.

23. 4. ПОЛЬОНІЯ — УКРАЇНА, ВКС — Гасмонея, СЯН — ПОГОНЬ СТР., РКС — Корона, Чорні — Юнак Погонь І Б — Ресовія.

30. 4. ВКС — УКРАЇНА, СЯН — ЧОРНІ, Ресовія — Лехія, Гасмонея — РКС, Корона — Погонь І Б, Польонія — Погонь Стр.

7. 5. ПОГОНЬ СТР. — УКРАЇНА, Лехія — ВКС, ПОЛЬОНІЯ — СЯН, Корона — Юнак, Чорні — Ресовія.

14. 5. УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ, Погонь Стр. — Р. К. С., Юнак — Погонь І Б, Корона — Чорні, РЕСОВІЯ — СЯН, Лехія — Польонія.

18. 5. УКРАЇНА — ЧОРНІ, Гасмонея — Лехія, ЮНАК — СЯН, Ресовія — Погонь Стр., Польонія — Погонь І Б, РКС — ВКС.

21. 5. Чорні — РКС, СЯН — ГАСМОНЕЯ, Погонь І Б — ВКС, Погонь Стр. — Лехія, Корона — Ресовія, Юнак — Польонія.

28. 5. Корона — Погонь Стр., Ресовія — РКС, СЯН — ПОГОНЬ І Б, Юнак — Лехія, Польонія — ВКС.

4. 6. Гасмонея — Юнак, Лехія — Погонь І Б, УКРАЇНА — КОРОНА, РКС — СЯН, ВКС — Чорні.

8. 6. СЯН — ЛЕХІЯ, Чорні — Гасмонея, Погонь І Б — Погонь Стр., Ресовія — Польонія, Юнак — ВКС, РКС — УКРАЇНА.

11. 6. Погонь І Б — РКС, Польонія — Гасмонея, ЛЕХІЯ — УКРАЇНА, Чорні — Погонь Стр., ВКС — Ресовія КОРОНА — СЯН.

18. 6. Лехія — Корона, Гасмонея — Ресовія, ЮНАК — УКРАЇНА, Чорні — Погонь І Б, ВКС — Погонь Стр. Польонія — РКС.

Господарі подані на першому місці. Змагання визначені на 28. 5. можуть клюби за взаїмним порозумінням пренести на 29. 5.

РЕЧИНЦІ ЗМАГАНЬ ЛЬВІВСЬКОЇ Б-КЛЯСИ.

2. 4. Зоря — Зоря (з мин. осени).
10. 4. Зоря — Степ.
16. 4. Зоря — ПКС, ПАСТ — Степ.
23. 4. Пошіск — Зоря.
30. 4. Степ — Єдиноства, Зоря — Гол
7. 5. Графіка — Степ, ПАСТ — Зоря.
14. 5. Граніт — Зоря, Степ — Зоря.
21. 5. Степ — Льот.
28. 5. ПКС — Степ, Зоря — Єдиноства
4. 6. Зоря — Льот, — Степ — Граніт.
11. 6. Зоря — Зоря, Пошіск — Степ.
18. 6. Степ — Зоря.
25. 6. Зоря — Графіка, Голь — Степ.

Зі сойму.

ДИСКУСІЯ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ВІРОІСПОВІДАНЬ ТА ОСВІТИ.

В понеділок, 20 ц. м. у соймі відбувалася дискусія над буджетом міністерства віроісповідань. До слова записалося більше, як 40 промовців. На вступі промовляв референт пос. Стель, який подав, що буджет міністерства віроісповідань та шкільництва обіймає кругло 400 міліонів. По промові референта, говорив міністер віроісповідань та шкільництва проф. Свєнтославський, який між іншим торкнувся теж виступів польської студентської молоді, складаючи при тому заяву, що анархістичні виступи тієї молоді буде він поборювати всіми доступними для міністерства засобами. Взагалі польські промовці крутилися в дискусії майже ввесь час коло одної і тої самої теми: виступів польської студентської молоді, анархізації життя у високих школах та боротьби з тою анархізацією.

В дискусії над буджетом міністерства шкільництва забирали теж слово українські посли, як це подано на іншому місці. Під кінець дискусії мін. Свєнтославський виголосив другу промову, в якій відповідав інтерпелянтам.

ДАЛЬШІ ТРУДНОЩІ ЗІ ЗЛОЖЕННЯМ БЕЛЬГІЙСЬКОГО УРЯДУ.

БРЮССЕЛЬ. ПАТ. Вчора рано Пієрльот далі продовжав свої розмови з представниками партій. В колах католицької правиці панує деяка нерішучість щодо участи в уряді без лібералів. Одначе Пієрльот має надію, що його зусилля дадуть успішний вислід. Якщо не вдалося би створити уряду, спертого на двох партіях, тоді можна числитися зі створенням уряду фахівців, який полагодив би в першу чергу фінансові справи та найпильніші справи.

—o—

ФРАНЦІЯ ЗНОВУ НАЛАДНАЛА ВЗАЄМИНИ З ІРАНОМ.

ПАРИЖ, ПАТ Урядово повідомляють, що між Французьким та іранським урядом дійшло до порозуміння. Вони рішили знов увійти в дипльоматичні взаємини, перервані 28. грудня 1938 з огляду на пресовий інцидент.

—o—

НАРАДИ БАЛКАНСЬКОГО ПОРОЗУМІННЯ.

БУКАРЕШТ. Вчора почалися в Букарешті наради представників балканських держав, з участю міністрів: Румунії, Югославії, Греції та Туреччини.

Одночасно відбулося теж відкриття конференції пресового порозуміння балканських держав.

Відвідини англійських міністрів у Німеччині.

БЕРЛІН. ПАТ. Недільна німецька преса приносить далі вістки — всупереч думці деяких британських кол — про скорий приїзд до Берліна англійського віцеміністра для справ закордонної торговлі Гедсона, який має відбути розмови з директором німецького міністерства закордонних справ Вілем. Ці розмови мають торкатися реорганізації англійсько-німецьких взаємин. Британський віцеміністр приїде ще мабуть перед англійським міністром промислу й торговлі Стенлеем, який візьме участь у бенкеті в честь делегації британських промисловців. Ця делегація приїде до Німеччини 15 березня ц. р.

——o——

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Здоровий прояв.

XXI. ВИКАЗ.

Крім постійних щомісячних датків зложили дальше самочинно **з нагоди Різдва Христового на коляду Рідній Школі** (в золотих) отсі ВП.: гр.-кат. церква Яснисько 10, д-р Чаплінський Лев Львів 5, Мончак Анна Львів 4, Кружок Р. Ш. Поріче Задвірне 5, дир. Колгунюк Ярослав Львів 10, д-р Кебало Константин Миколаїв к. Гаїв 5, Василина Теодор Львів 5, Тарнавецький Микола Гвоздець 2.75, громадяни села Бокова (Підгайці) 30, Союз Українок Лагодів (Перемишляни) 6, Повчишин Анна Львів 5, Кмей Володимир Жиравка 3, Лисий Теодор Могиляни (Жовква) 6.75, Кружок Р. Ш. Стрілиська Нові (Бібрка) 75, кооператива „Згода" Стрілиська Старі 5, чит. „Просвіти" Хотиневичі 2.50, кооп. „Українська Торговля" Хотиневичі 5, кооп. „Єдність" Хотиневичі 2.50, кооп. „Господар" Добрівляни 6, Ходорова 3, кооп. госп.-спож. Молотів 5, Госп.-Споживча С-ка Демидів 15, кооп. „Вигода" Букавина 15, Ґежа Марко Висова 2.50, гр.-кат церква Реплинці (Жовква) 15, Гаврилів Василь Цінева 6, Рожнітова 5, чит. „Просвіти" Грузівці 5, т-во „Луг" Маркопіль (Броди) 14, Скремецька П. (від громади) Люблин 32, Калужняцька Зеновія Домашів 6, Берестя 10, о. Широк Ярослав Шкляри (Сянік) 5, інж. Крупський Остеп Сянік 5, Марків Іван Шальон, Франція 41.20, о. Дереш Микола Молодинче 2, кооп. „Надія" Молодинче 10, Українбанк Ходорів 10, Кружок Р. Ш. Бучач 45, Н. Н. Бучач 40, Пов. Союз Кружків Р. Ш. Рава Руська (з повіту) 125, Кружок Р. Ш. Броди (просфора) 10, Кружок Р. Ш. Броди 11.55 Кружок Р. Ш. Белз 22.11, Кружок Р. Ш. Белз 49.64, Кружок Р. Ш. Белз (з громади Ванів) 10, Кружок Р. Ш. Знесіння 20, гр.-кат. церква Знесіння 10, чит. „Просвіти" Знесіння Нове 10, чит. „Просвіти" Знесіння Старе 10, кооп. „Народній Дім" Знесіння 10, Кружок Р. Ш. „Кам'янка Старе Село 31.50.

(Продовження буде).

НОВИНКИ

22 Лютий

СЕРЕДА

Ст. ст. 9. лютого 1939.
Никифора мч.
Лат. Попелец. Маргарети.
Сонце: схід — 6.24, захід — 16.52.
Місяць: схід — 7.49 захід. — 21.10.

Завтра: 23. лютого. Четвер.
Ст. ст. 10. лютого 1939.
Харлампія мч.
Лат. Петра, Дам. еп.
Сонце: схід — 6.22, захід — 16.53.
Місяць: схід — 8.13, захід — 22.16.

——o——

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (39) число „Діла" з 21. лютого підпало конфіскаті за 19 рядків з рубрики „Україніка". Ми видали й розіслали друге видання.

— **„Дитинство Шевченка"** — на таку тему виголосить реферат у вівторок 21. ц. м. в год. 18.30 в Союзі Українок (вул. Сикстуська ч. 46) **проф. Павло Зайцев.** Думаємо, що члени Товариства і впроваджені ними гості скористають з рідкої нагоди почути знаменитого прелеґента і найкращого знавця Шевченка. 407 2—2

— **В Молодій Громаді** дня 23. лютого ц. р. (четвер) в год. 19-ій п. д-р Іван Ґижа виголосить реферат на тему „Рим-Ватикан". Вступ для членів і гостей.

— **Цікава культурна новина.** В днях від 27. II. до 8. III. ц. р. відбуватимуться щоденно вечором в год. 18.30 у салі Народнього Дому, вул. Рутовського 22. II. пов., заходом Т-ва „Обнова" дискусійні виклади на суспільні теми. Осередня тема „Націоналізм і християнство".

— **Нові читальні Т. Ш. Л. в рогатинському повіті.** В Чагрові та Козарях, рогатинського повіту, повстали читальні польського „Товариства Школи Людової".

Що писало „Діло" 50 років тому.

Четвер, 21. лютого 1889.

СПРАВЕДЛИВО І ЛАГІДНІШЕ.

„Ми згадували вже коротко — читаємо у передовій статті — про розпорядок, який видав теперішній міністр справедливости, гр. Шенборн, до державних прокураторій усіх коронних країв Долитавщини, в якому доручає прокураторам, щоб до політичної преси вони відносились справедливо і лагідніше. Зміст цього розпорядку тепер вже докладно знаний. Міністр справедливости виходить зі становища, що предметова і прилична критика урядових мір не тільки не є небезпечна для уряду, але навіть бажана. З того становища мають і прокуратори дивитися на параграфи пресового закону і в тому дусі прикладати їх до часописних статтей."

ЗА НОВУ УКРАЇНСЬКУ ҐІМНАЗІЮ.

„Політичне Товариство „Народня Рада" у Львові вислала до міністерства освіти і до палати послів державної ради петицію, щоб заснувати нову руську ґімназію в Чорткові або зреорганізувати теперішню 4-клясову ґімназію в Бучачі на 8-клясову ґімназію з руською викладовою мовою."

РОСІЙСЬКА МІСІЯ ДО АБІСИНІЇ.

„З Льондону повідомляють, що російська місія до Абісинії під проводом козака Ашинова вивісила в Саґалльо над Червоним Морем російський прапор. Саґалльо лежить на французькій области, але цю місцевість могли би відступити Росії на підставі заключеної перед кількома роками між льондонським і паризьким кабінетом угоди, щойно за згодою англійського уряду".

— **Нова автобусова лінія.** В цих днях приступлено до урухомлення нової автобусової лінії між Городенкою та Кутами через Снятин і Косів, яка матиме велике значіння. Це вже третя автобусова лінія.

— **Артилерійське стріляння біля Миклашева.** Адміністраційна влада пригадує, що в дні 23-го ц. м. відбудеться в околиці Миклашева гостре артилерійське стріляння. Видані й оголошені свого часу розпорядки військової та адміністраційної влади населення мусить респектувати.

— **Девізові приписи для туристів.** У звязку з девізовими обмеженнями в закордонному русі з січня ц. р. польське міністерство скарбу устійнило, що на конвенційну леґітимацію Польського Татшанського Товариства на польсько-чехо-словацькому гірському пограниччі турист перенести може з собою одноразово суму до

В. Б. ЄЙТС. 8)

Ганраган Рудий.

(Продовження).

Коли Ганраган прийшов до розваленої стодоли на Мостовім Передмістю, де вчив латини з молитовника, а англійської мови з „Життя Преславних Гільтаїв і Розбійників", мусів збирати своїх учнів зі сусідніх верхів і долів. Одні бавилися як звичайно на побережжі між двома каменями, інші на верху гори. Сьогодні Ганраган рішив не вчити, а поклавши пелюстки квіття перед себе на катедрі сказав:

— Діти! ви і вся краса цього світу, наче май. Надлетить вітер і звіє вас безслідно. Але я написав вірші, де проклинаю старість і старих, послухайте!

Заспівав поему, казав їм записати слова на табличках, проспівав її ще раз хором і звільнив їх від науки.

Тої ночі він спав кріпким сном

МАРИВО.

На другий день зранку вчас прийшов Ганраган до школи чекаючи з люлькою в губі на учнів, що приходили малими гуртками. Бракувало може двох-трьох, коли він глянув на сонце, щоб знати, чи пора починати лекцію, коли побачив нараз юрбу на крутій стежині від головної дороги. Були це самі старі, а на переді Падді, Джіль і Ду, всі з великими палицями.

Ганраган почав утікати поза стодолу, довкільно до своєї хати. На закруті задумався на хвилину, але побачив, як друга громада оточила його хату і вже підкладала під стріху вогонь.

— Ах! — крикнув — я збунтував проти себе Старість і Час, Утому та Хворобу і знову буду мусіти пуститися на давню блуканину! О, Благословенна Королево Небес! Хорони мене від вірла з Авалейської Верховини, від тиса з Чужинецького Образу і від щуки в Дарганському озері та від усіх їх свояків в Епині.

І почав блукати з місця на місце, — спочиваючи по стодолах та оборогах. Він пробував продертися крізь провал між Баштою та Узгірям Чужинців, щоб добратися до графства Лейтрім на півночі, де може знають його любовні пісні, а не знають його сатир і де міг би розважити людей своєю арфою на плечах. Одначе змінив свій первісний намір через Маіву Лявель — вибрану із своїх молодечих літ, може найдорожчу зпоміж інших, яка колись приїхала сюди багато-багато років тому, щоб його відшукати, а тепер лежала у підніжжя гори, на малому вкритому травою цвинтарі.

Тяжко стало йому на серці, коли подумав, що гори розділять його від неї. Зупинився над її могилою і заки вийти на гору, у сутінках сів знову під кущем дикої рожі — єдиного памятника великого кохання. Його пальці почали перебирати металеві струни квадратової арфи, його уста щось нашіптувати:

Янголи в золоті, ви, що у вівтарі все клячете,
Коли у пісні моїй, яку я для любки склав
Найдете молитви звук, зажурене серце святе,
Що куриться димом кадила у млі фіолетових злав
Схиліться покірно, моліться за мене, за те...

Сидів хвилину непорушно, потім простягнув руку до квітки, що зарисувалася на тлі трьох білих зір і вплів її між струни своєї арфи. Почав знову йти вверх, але дорога видалась йому довга та прикра, так що присідав часто над зеленим ровом. Роздумував над тим, чи з Маівою теж міг би так мандрувати, яка могла б їх зустріти кара, і чи демони переслідували б їх за життя чи мусіли б чекати Страшного Суду.

Долина під ногами була вся у сірій мряці від одної гори до другої, в його уяві почали виринати марива і від них його серце билося острахом і насолодою. Ріжні постаті показувалися і щезали підчас походу то парами то поодиноко. Втікали жінки з чудовими головами, повні життя на тілах, з яких витекла вся кров. Довкола них розвівалося якесь довге волосся, що живе. Встав затремтівши і вже хотів відвернутися від прірви, коли побачив ще дві постаті над самим берегом. Одна з них промовила жіночим голосом:

— Говори до мене, бо вже минуло пятьсот років від часу, як я чула голос людей чи демонів.

Він здрігнувся від жаху і слухав далі:

— Не зроблю тобі ніякої кривди. Промов до мене і накажи мені, щоб я промовила. Пятьсот років, ніхто не слухав мене.

— Хто-ж були ті всі, що тут минали нас?

— Перші це були славні стародавні коханці, що шукали в собі не тільки молодечого [illegible] і краси рівної ночі та зорям. Ніч та зорі охоронили їх на віки від усього, що неспокійне та суєтне, хоч яке гірке та болісне було в кохання. Других за ними — з дзеркалом у серці ніякі кобзарі не оспівували ніколи у своїх піснях, бо вони шукали тільки перемоги за перемогою, щоб доказати свою силу, щоб похвалитися своєю красою. Жінки, яких тіла [illegible] видні — не хотіли ні перемагати ні кохати, а хотіли, щоб тільки чоловіки їх кохали і нема крови в їх серцях ні тілах, поки [illegible] не наповнить їх кровю. Їх життя — хвилина. Всі вони нещасливі, але я найбільше нещаслива з усіх, бо я Дерваділа, а той при мені Дермонід. За наші гріхи нормани прийшли до Ірляндії і ніхто не зазнав таких кар, які ми переносимо. Ми кохали взаємно одне в одному тільки цвіт мужеської та жіночої крови, [illegible] земний цвіт, а не вічну красу. Коли ми вмерли демони ворожнечі та чарів, [illegible] ли почин, видали на нас свій присуд. Тепер ми блукаємо нерозлучно, але мій давній любий бачить сьогодні в мені тільки мертве тіло, що розкладається і я знаю, що він мене [illegible] бачить.

Великий страх охопив Ганрагана і він підніс руки вгору тричі крикнув. Постать розвіялася, худоба в долині від його голосу почала ревіти, а птахи в лісах прокинулися.

Та нижче над скельним стоком [illegible] пелюстків зависав у повітрі, бо ворота [illegible] відчинилися і за одну мить — мить одного удару серця — зачинилися.

(Докінчення буде).

30 золотих, або в рівновартних валютах. Міністерство вияснює, що в часі місяця одна й та сама особа може перевезти через кордон квоту не більшу як 100 золотих (отже не 60 зол., як попередньо інформували).

— За намагане вбивство. Перед трибуналом карного окружного суду у Львові відбулась розправа проти Михайла Лабая з Зубивмостів, пов. Камінка Струмилова, за намагане вбивство. Лабай стріляв кілька разів до Петра Грейноха і пострілив йому одно легке. Винуватника засудили на 2 роки вязниці.

— Львівська хроніка. На вулиці Розвадовського на очах багатьох прохожих трамвай переїхав 83-літнього кравця Льва Новіцького, замешкалого при вул. Собінського 6. — Поліція притримала Станіслава Крупу з Кротошина, який за один день доконав крадежі у Маврикія Юпітера (Жижинська 17) та в Розалії Мартинович (Гавке Босака 24). Річи звернено пошкодованим, а жвавий злодій помандрував до арешту. — Окружний суд у Львові засудив учора Теодозію Цар з Богданівки коло Перемишлян на півтора року вязниці за те, що вона у вересні минулого року обляла сільним квасом любку свого мужа і спричинила сліпоту правого ока. — Поліційна стежа приловила вчора вночі Петра Циганка при спробі влому до крамниці при вул. Жовківській. — Едвард Мазуркевич доніс поліції, що якийсь незнаний йому осібняк виляв сірчаний квас на його плащ та штани саме, коли Мазуркевич ішов вулицею Костюшка. — Якісь злочинці вломались минулої ночі до захоронки „Родзіни Войскової“ в Голоску Малім і вкрали споживчих артикулів та білля вартости 400 зол. — На вул. Токажевського зударились пасажирський самохід та фірманка, якою їхав Д. Хромяк. Дишель фірманки вибив в самоході шибу; двох пасажирів мають рани від відломків шкла. — На вул. Личаківській трамвайний віз ч. 1 вдарив боком в авто і ушкодив його. — Олена Гацик, приватна службовичка, з вул. Бема 4 вийшла ононді з дому і не вернула більше до хати.

— Бандити гуляють. У ночі з 7. на 8. ц. м. хтось застукав до парохіяльного дому в селі Кривім, почта Затварниця. На запит служби, хто це стукає, була відповідь: „Ми з комісаріяту“. Парох о. Сороківський велів відчинити двері, та замість урядових осіб до помешкання вдерлося пятьох озброєних і почасти замаскованих бандитів. Стероризувавши старенького пароха та домашню прислугу, бандити зрабували біжутерію, готівку і білля та поспішно відійшли. — Ці самі бандити годину передше обрабували і побили до крови жида в дочернім селі Гільським. Як виявилось, вибираючись на обляву, бандити поперетинали найперше телефонічні дроти, щоб утруднити поліційну погоню. Треба признати, що комісар поліції з Ліська енергійно забрався до слідства і є на слідах бандитів.

— Засуд комуністів. В окружному суді у Станиславові відбулась розправа проти комуністичних діячів. У вислідi розправи запав присуд, на основі якого покарано: Миколу Дмитрищука на 7 років тюрми і позбавлення громадянських прав на 10 років, а також жида Пепа Вуляха на 3 роки тюрми і 10-літнє позбавлення прав. Обом зараховано слідчу тюрму.

— Грабункове вбивство у середмістi Стрия. В неділю в годині 18.30 двох замаскованих бандитів вдерлося до мешкання Самуеля Брайса у Стрию на Торговиці, вбили його, опісля втікли, відстрілюючися, коли Брайсова счинила крик.

— Пописи пана Щигла. Перед городським судом у Стрию відповідав ревний „дзялач“ з Дуліб п. Едвард Щиґел за те, що образив владу словами: „солтис, війт і староста — то саботажисти“. На розправі в суді засудили Щигла на 25 зол. гривни з заміною у разі нестягальности на кару арешту через 5 днів.

— Самогубство. Дня 5. ц. м. 5 км. від Стрия на залізничому шляху коло Верчанського Мосту знайшли тіло з відтятою головою. Як слідство виказало, був це 24-літній маґістер прав Владислав Ментель, урядовець Суспільної Обезпечальні у Стрию.

— Краєва хроніка. Рівенський окружний суд засудив С. Кравчука на 10 років вязниці за намагане вбивство двох поліціянтів. — Гранична сторожа зловила коло Рожанки п. Стрий Юрка Ілечка, що втік з дрогобицької вязниці і намагався перейти кордон.

— Бандитизм. Замаскований бандит вдерся до мешкання Анастазії Стрийків у Пчанах п. Жидачів та домагався видачі грошей. Коли жінка стала кричати, бандит пострілив її в живіт і втік; жертва нападу небавом померла.

— Набили бурмистра міста Тарнова. В неділю відбулись у Тарнові передвиборчі збори польської соціялістичної партії. Соціялістичний похід, що вертався зі зборів до „робітничого дому“, зустрів по дорозі бурмистра міста д-ра Бродзінського. Між учасниками походу та бурмистром прийшло спершу до словних, а після того фізичних контроверзій. Счинилась несамовита бійка. Хоч бурмистр славно боронився палицею, руками й ногами, але не був усилі подолати наступ куди численніших противників. Якби не інтервенція поліції, що прийшла окровавленому і потовченому батькові міста з допомогою, було б йому лихо. Поліція веде слідство.

— Поворот бузьків. Коло Косцєшина на Кашубах велике враження викликав поворот пари бузьків, що зараз узялась будувати гніздо. Такого скорого повороту бузьків не тямлять уже від 1912 року.

— Золото втікає з Европи. На днях прибули до Ню Йорку такі транспорти золота з Европи: зі Швеції привезли золота вартости 3,800.000 долярів, з Голяндії вартости 7,200.000, та з Англії вартости 8,477.000.

——o——

Зі судової салі.

ЗАСУДИЛИ СВЯЩЕННИКА ЗА ПРОПОВІДЬ У ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ.

Дня 17. ц. м. відбулася в окружному суді в Коломиї головна розправа проти місцевого сотрудника о. **Михайла Кисіля**, обвинуваченого за злочин з і ст. 154 § 2. кк. Трибунал, котрому проводив суддя окр. суду К. Глявати, а вотантами були д-р Серковський і д-р Бруна, на внесок віцепрокуратора д-ра Вассермана котрий обвинувачував, зарядив тайність розправи. По переведеній розправі предсідник проголосив присуд, яким обвинуваченого признано винуватим злочину зі ст. 96 кк. і за те засуджено його на **кару 2 літ і 6 місяців вязниці без припинення виконання кари та позбавлено громадянських прав на 5 літ.** В мотивах присуду зазначив предсідник, що о. М. Кисіль у проповіді, виголошеній з нагоди листопадових поминок на цвинтарі мин. року апотеозував українсько-польські бої з 1918 року. Боронили д-р В. Старосольський зі Львова і д-р Ол. Шипайло (Коломия).

ПІВТОРА РОКУ ВЯЗНИЦІ ЗА „УКРАЇНЩЕННЯ НАЗВИСЬК“.

Самбірський окружний суд розглядав на виїздовій сесії у Дрогобичі справу пароха Болеховець о. Івана Шевчука, якому прокуратура закинула, що він „зукраїнщив“ кінцівки назвиськ колс 1.800 своїх парохіян. Суд засудив о. Шевчука на півтора року вязниці без припинення. Боронив д-р Блажкевич.

——o——

З театру.

ОПЕРА „ЛЯКМЕ“ Л. ДЕЛІБЕ.

Виставлена на сцені міського театру у Львові, відома з давніших літ опера французького композитора Л. Делібе „Лякме“, є мабуть одиноким творсм сценічно-драматичним цього композитора (побіч балету „Коппелія“), яка вдержується на оперовій сцені. Головні стилеві прикмети цього французького опериста дсволі схожі з рисами Бізе і Массене, хоч автор не дорівнює тим обом силою драматичного виразу і психольогічною правдою.

Головні сольові партії виконали: кольоратурова співачка Ада Сарі, ліричний тенор А. Шимонович та басист Р. Враґа без заміту, хоч у голосі співачки вичувалася деяка недиспозиція яка впливала некорисно на переведення гарної голосової лінії. Всі інші ролі були обсаджені місцевими, іноколи не конче відповідальними силами.

Цілість була у справних руках В. Бердяєва, який дав максімум того, що в наших умовинах можна було осягнути. **С. Л.**

——o——

☦ Посмертні згадки.

о. Володимир Вергун, гр. кат. парох Красноїлі, пов. Косів, упокоївся в Бозі 20. ц. м. в 54. році життя. Похорони відбудуться в Красноїлі в четвер 23. ц. м. — В. Й. П.!

Нові книжки й журнали.

ТРИЗУБ. Тижневик. Париж, 12. лютого 1939 р. Ч. 6 (656). Рік XV. Ст. 16.

Полуднева авд., 14.00 Золота долина на Поділлі, Пісні (В. Кричівський тенор) у супр. форт., **14.30 Народні приповідки, літературний нарис, в українській мові виголосить проф. В. Радзикевич.** 14.45 Господарські та біжучі вістки, 14.50 Біржа, 15.55 Програма на завтра, 15.00 Життєписи машин: Телеграф, 15.15 Технічна скринька, 15.30 Сальон. орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Фін.-госп. актуалії, 16.30 Пісні От. Невядомського, 16.45 У барвному світі кришталів, 16.55 Два фортепіяни, 17.20 Що це таке безпроцентовий кредит, 17.30 З піснею по краю, 18.00 Два роки сальки відділення, 18.10 Найкращий Мольєрів успіх, фейл., 18.20 Весняні роботи в пасіці, 18.30 Для робітників, 19.00 Розр. концерт, орх., саксофон, форт., 20.40 Веч. денник, метерольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Симф. концерт, 22.00 Атенські прогульки: В Партеноні, 22.25 „Оселедець“, танк. музика; у перерві в год. 22.55 Інформ. авд. в год. 23.00 Ост. вістки, 24.00 Закінчення програми.

Середа, 22. лютого 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.00 Добрийдень наймолодшим: „Туруль, король карпатської пущі“ та пісеньки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Симфонічна музика з пл., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Що співають дітям в Ірландії, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Дім і школа, 16.35 Віол., 16.55 Спортова гутірка, 17.00 Військовий відчит, 17.15 Оповідання про Баха, 17.58 Авдиція. 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Молодь перед мікрофоном: Скринька для сільських дітей, На театральній виставі, 18.30 Авдиція про мову, 18.40 Кріза сучасної культури, 18.50 Концерт, орх., сопран, бас, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, 21.00 У роковини Шопенових народин: Форт. концерт ф-моль, 21.35 Жигмонт Красінський, авд., 22.05 Спортові вістки, 22.10 Популярна музика у вик. орх., мецосопран, фортепіян, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

Четвер, 23. лютого 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. в пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Популярна музика в пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 „Король пісні — Шуберт“ авд. для вселюдних шкіл, 11.25 Відень у пісні, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Концерт бажань, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Гутірка техніка з молоддю, 15.15 Клопоти та ради: Сплетні, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.05 Господарські вістки, 16.20 Капітал, власність, праця, гутірка для ліцеальної молоді, 16.40 Спів. рецитал Маргерети Куперус (Голяндія) в супр. форт., 17.10 Авта впроваджені в рух деревним топливом, 17.20 Авдиція, 17.25 Органовий рецитал, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Для села: Стандаризація збіжа, Комунікати Рільн. Т-ва, Популярна музика у вик. сальон. тріо, 18.30 Легка і поважна музика, муз. гутірка, 19.00 Поїзд у невідоме, розр. концерт, орх., тенор, пісеньки, скрипка, гітара, арфа, 20.40 Інформ. авдиція, 21.00 Театр Уяви: „Заслона Чорний“ драма Ю. Словацького, 22.10 Спорт, 22.15 Трансм. з життя, 22.25 Про К. Станіславського, 22.45 Літер. фрагменти: Лад серця, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 21. лютого 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА 7.20, 12.55, 16.05, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові, БЕРЛІН 18.00 Танк. музика, 19.45 Веч. гомін, 20.10 21.00 Вечір танку, БІЛГОРОД 18.00 22.15 Спів. рецитал, 20.00 Нар. пісні, 20.30 21.15 Орх. концерт, БУДАПЕШТ 12.10 Орх., 18.00 Джез, 18.50 Циг. музика, 19.05 Нар. музика, 20.00 Вок. концерт, 20.25 Фільм мельодії, танк. музика, ВІДЕНЬ 18.20 19.00 Військ. марші, **19.20 Комунікат в українській мові.** ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. музика, 18.15 Німецька нар. музика з Малярщини, Югославії, Румунії, КЕНІҐСБЕРҐ 15.40 Казки та пісеньки, ЛЯҐТІ 18.15 Форт. музика, 19.30 Популярний скандинавський концерт, ЛІЛЬ 20.00 Форт.: Бетовен, Брамс, МІЛЯНО 17.15 Форт., 22.15 Тріо, ПРАГА 15.15 Танк. теми у Дворжака, 17.30 Квартет д-моль Брамса, РАДІО ПАРІ 18.15 Скрипка, форт., 19.15 Пісні, 19.30 Соната оп. 78 Бетовена, РИМ 17.15 Хор, 21.00 22.00 23.00 „Лучія з Ляммермуру“ оп. Доніцетія, СОФІЯ 17.30 Військ. орх., 19.30 Смичк. квартет, 20.00 20.55 Спів, 21.25 Легка музика, 22.00 Танк. музика.

Середа, 22. лютого 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА 7.20, 12.55, 16.05, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові, БЕРЛІН 17.00 Кантата Томаса до слів Айхендорфа, 18.00, 19.00 Розр. концерт, 20.30 Симф. концерт, БІЛГОРОД 19.30, 20.00 Балканський концерт, БУДАПЕШТ 17.15 Форт. твори Брамса, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, 16.00 Веселе пополудне, 18.\ Форт. **19.20 Вістки в українській мові,** 20.10 „Реквієм“ Вердія, ГАМБУРҐ 19.00 Військова орх., КОПЕНГАГЕН 18.00 Легка музика, 21.00 Оп. музика, ЛЯҐТІ 18.25 Фінські пісні, МІЛЯНО 19.20 Розр. музика, 21.00 „Адріяна Лекуврер“ оп. Чілеї, МІНХЕН 20.10 Альт, тенор, форт., ПРАГА 15.10 Оперетова музика, 16.10 Орх., сол., 18.25 Сальон. секстет, 20.50 Концерт фільг., РАДІО ПАРІ 18.05 Легка музика, 20.40 Сонати на віол. і форт., 21.35 Пісні, 22.00 Розр. програма, РИМ 17.15 Скрипка, форт., 19.10 Арабська музика, 19.30 Розр. музика, СОФІЯ 18.00 Популярна музика, 18.45 Форт., 19.15 „Норма“ оп. Белінія.

Четвер, 23. лютого 1939.

БАНСЬКА БИСТРИЦЯ, БРАТИСЛАВА 7.20, 12.55, 16.05, 19.00, 22.15 Вістки та комунікати в українській мові, БЕРЛІН 15.00 Нар. музика, 17.00 Сучасна музика, 18.00, 19.00 Розр. музика, БІЛГОРОД 20.00 Гумор, 21.00 Орх., сол., БУДАПЕШТ 13.30, 17.00 Орх., 19.30, 20.00 Нар. пісні, 21.15 Форт., 22.00 Легка музика, ВІДЕНЬ 12.00 13.15., 16.00 Орх., сопран, 15.30 Для дітей, 19.00 Нар. пісні, **19.20 Комунікат в українській мові,** 20.40 Квінтет ф-дур Брукнера, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. концерт, 20.25 Орх., МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 Популярні італ. пісеньки, 22.00 Форт., ПРАГА 15.15 Орх., хор, 17.40 Сонате Сен-Саенса на скр. і форт., 20.10 Орх., хор, РАДІО ПАРІ 18.05 Камер. музика, 21.15 Пісні без слів Мендельсона, 21.30 Симф. концерт, РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 до 23.00 „Ернані“ оп. Вердія, СОФІЯ 18.30, 19.30 Концерт.

Радіокутик.

МАДЯРСЬКО-СЛОВАЦЬКИЙ КОНФЛІКТ.

Словацька радіовисильня у Пряшеві і теперішня мадярська у Кошицях, висилають свої авдиції майже на одній хвилі. Мадяри жадають, щоб Пряшів цілковито уступив їм кошицьку хвилю, тоді коли словацьке радіо звертає увагу мадярам, що вони користають зі східньо-словацької карпатоукраїнської хвилі. Найближча конференція комісії хвиль при МУР вирішить остаточно цей спір.

РАДІО ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЯ.

Чесько-словацьке радіо постійно подає комунікати з ринку праці. Ці комунікати інформують викваліфікованих робітників, ремісників і т. п. про вільні посади. У 1938 р. у висліді цих комунікатів вплинуло до чесько-словацького радія 5.000 листів та 7.000 телефонічних запитів. З того видно, що чесько-словацькі громадяни вповні оцінюють співпрацю радія з господарським життям.

СТРАЙК У АМЕРИКАНСЬКІЙ РАДІОФОНІЇ.

У нюйорських радіофонічних товариствах поширюється між виконавцями авдицій страйковий рух. Артисти домагаються більшого винагородження. Досі отримують вони розмірно малий гонорар, тільки дуже обмежене число „зірок“ користає з незвичайно високих гонорарів. Фільмові артисти також підтримують цей страйк.

ВИШКІЛ ОЛІМПІЯСЬКИХ СПРАВОЗДАВЦІВ.

Фінляндське державне радіо зорганізувало спеціяльну школу для справоздавців з Олімпіяди у Гельсінках. До школи зголосилося 120 кандидатів, з поміж яких вибрано 80. Тому, що в часі вишколу відбуваються дуже суворі елімінаційні іспити, число кандидатів правдоподібно значно зменшиться, так, що при кінцевому іспиті не лишиться більше як 20—25 учасників. Вже тепер фінляндське радіо не щадить зусиль, щоб у ділянці радіофонії пристособити все якнайліпше до тої незвичайно цікавої імпрези, якою буде Олімпіяда у літі 1940 р.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів. 20. лютого 1939.

1 кг. масла дес. бльок. без оп.	зол. 3.25
1 кг. масла бочк. вкл. з опак.	зол. 3.30
1 л. молока	17—18 сот.
1 кг. яєць	зол. 0.90

Тенденція на масло й молоко втримана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Товариства „Взаїмна Допомога“ неприлятих до служби службовців бувшої австрійської і російської держави і емеритів відбудуться в неділю 26. березня 1939 р. у Львові в домівці Товариства, вул. Короля Лещинського ч. 23 в годині 3. пополудні, а при недостачі потрібної кількости членів в годині 4. по назначенім речинці, без огляду на число присутніх членів. — Порядок нарад: 1) Відкриття Звич. Загальних Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звіт з діяльности касової і контрольної комісії і уділення Виділові абсолюторії. 4) Вибір голови та нового Центрального Виділу і Контрольної Комісії. 5) Біжучі справи. 6) Внески і запити. — Львів, 19. лютого 1939. — За Виділ: Данило Павлюк, голова, М. Кульчицький, секретар.

Подяка.

Зломаний довгим терпінням покинув цей світ наш дорогий Тато о. ІЛЯРІОН ПАНЬКІВСЬКИЙ, парох ВІЛЬЧА. Численна участь духовенства і масова та зорганізована участь вірних була для нас великою потіхою та свідчила, що Тато був добрий не тільки для нас.

Приїзд на похорони представника Духовної Академії зі Львова Впр. о. Проф. Степана Рудя в асисті двох питомців богословія був для нас милою несподіванкою, а тепле слово о. Професора про „голубине серце“ нашого Тата, як бувшого віцеректора Духовної Семінарії, нас правдиво зворушило. Просимо прийняти щиру подяку, а для Ректорату Академії глибоку пошану.

Дякуємо теж усім Високопреподобним Отцям, о. кан. Ґовлі, о. деканові Сенечкові, о. Ґумовському, о. Федуньові, о. Дацишинові, о. Новосільському, о. Камінському, о. Сальові, о. Ортинському та о. Сапрунові за їх молитви й останній супровід.

Впр. оо. Ґумовському, Федуньові та Ґовлі за їх сердечні й теплі слова коло хати, в церкві та над могилою.

Впр. оо. Ґумовському та Ортинському за уділення Татові Найсвятіших Тайн, а Впр. о. Ортинському спеціяльно за ті довгі недоспані ночі, які провів коло ложа вмираючого.

Богословові П. Городецькому дякуємо за слово на цвинтарі, яке виголосив від парохіян і товариств.

Виділам читалень, кооператив та інших товариств за те, що, не зважаючи на велике болото, не завагалися зорганізовано і з вінками відпровадити нашого Тата, а проф. Заморському за участь шкільної дітвори. Дякуємо також і лікареві Вп. Д-рові Айзенберґові, який уже кілька літ піддержував погасаюче життя, а Пані Сліпецькій за те, що терпеливо й вірно піклувалась хорим.

З великою вдячністю згадуємо цей вияв пошани до нашого Тата та благаємо до Всевишнього, щоб винагородив і заплатив.

Софія й о. Степан Венгриновичі

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10.
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів Ринок 10.

ПЕРЕД ВЕЛИКИМИ ЗМІНАМИ В КИТАЙСЬКОМУ УРЯДІ.

Домеї подає на основі добре поінформованих джерел, що Чанкайшек рішив у найближчому часі заіменувати міністром війни віцеміністра Шеашена, заступником предсідника куомінтану панію Суншінлін, міністром закордонних справ Велінґтона Ку.

—o—

РУЗВЕЛЬТ ДОМАГАЄТЬСЯ ПРОДОВЖЕННЯ ПОВНОВЛАСТЕЙ.

Рузвельт звернувся до конгресу з внеском, щоб продовжити на дальші два роки повновласти з обсягу монетарної політики: для устійнення вартости доляра та господарювання стабілізаційним фондом.

—o—

ЧЕМБЕРЛЕН НЕ ВИПОВНИВ ДОМАГАННЯ ЛЕЙБУРИСТІВ.

Провідник лейбуристів Етлі вдруге вислав до Чемберлена лист з домаганням, негайно скликати палату громад. Чемберлен відповів відмовно.

ЖИДІВСЬКА АҐЕНЦІЯ БЕРЕ УЧАСТЬ У ЛЬОНДОНСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ КРУГЛОГО СТОЛА.

Жидівська аґенція остаточно рішила взяти участь у конференції круглого стола. До жидівської делеґації буде належати Вайцман, соціяліст Бен Гуріон та радикали Бродецький і Черток. Ці політики є представниками найбільш поміркованого напрямку.

—o—

КИТАЙЦІ ВТІКАЮТЬ ПЕРЕД ЯПОНСЬКИМИ НАЛЕТАМИ.

Як повідомляє Домеї, осідок китайського провінціонального уряду головну військову кватиру перенесено зі Сіяну до Тієншуї. з огляду на постійні японські налети.

—o—

ЯПОНЦІ БОМБАРДУЮТЬ КВАНТУНСЬКУ ПРОВІНЦІЮ.

В останніх днях японські летуни дуже інтенсивно бомбардують південно-західну частину квантунської провінції, при цьому поважно ушкодили чимало військових обектів у місцевостях Ямсієн і Пангой.

—o—

ЛЕТУНСЬКА СПОЛУКА МІЖ ФРАНЦІЄЮ ТА ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ АМЕРИКИ.

Французький уряд дозволив американському урухомити торговельну летунську лінію між обома державами. Дозвіл, важний на пів року, передбачує найбільше 4 перелети на тиждень.

—o—

БРИТІЙСЬКИЙ ВОЯК ЗГИНУВ ВІД ВИБУХУ АРАБСЬКОЇ МІНИ.

На залізниці Єрусалим . Лідда підложили міну недалеко від Рамлеґ. Вибух міни убив одного британського вояка і поранив 5-ох.

—o—

ЖИДИ ПОСЕЛЮЮТЬСЯ У ФРАНЦУСЬКІЙ ҐВАЯНІ.

Як подає „Парі Суар", жиди з Німеччини й Австрії, що втекли до Франції, пробують кольонізувати французьку Ґвияну, де земля плодюча, але підсоння погане. 10. лютого виїде туди перша група інжинірів, агрономів, хеміків та лісових техніків, кожного місяця виїздять дальші групи.

ВІДГУКИ ДНЯ.

22. січня 1919.

(Спомин).

Пригадую собі як нині: Був тоді мороз, поля скривалися під грубим білим кожухом, а ліс на обрію синів як далеке озеро. Я їхав полевою доріжкою до команди бриґади і думав: Чи там у Києві нині такий самий мороз і так само блискуче ясно світить золоте сонце на безхмарній блакиті?! Довкола мене була така тиша, як буває в церкві після святочної відправи. І нараз не знаю, чи це здавалося мені, чи справді я почув далекий гомін дзвонів. Я спинив коня, притаїв дух і надслухував. Понад білими полями неслися хвилями дзвонні згуки, ледви чутні, але широкі, розливчасті, як гомін спокійного, але великого моря. Гомін плив зі сходу, може з села за горою, може ще з дальша, може зовсім здалека, обливав мене довкола і нісся щораз далі і далі.

Ось він тепер десь над закутаним у загати селом, ось затопивши село піднісся над сугорбок і поплив на сизий бір, а там — Бог зна як далеко закотиться, Бог зна кому дасться почути... Бувають такі акустичні узли в природі, що гомін дзвонів чи гук гармат зосереджується на якихсь місцях, хоч багато ближче зовсім не чути.

Може я був саме в такому узлі, а може це мені тільки так здавалося. Чи одно тоді всім нам здавалося!.. Але я до нині памятаю враження: золоте сонце, блакитне небо і той широкий гомін, що надплив понад поля до мене.

Страшенно люблю гомін дзвонів.

Як то каже Тичина:

„Десь дзвін гуде іздалеку,
Думки пряде над нивами,
Над нивами приливами,
Купаючи мене мов ластівку"...

Надзвичайно сказане. Справді має чоловік враження, що в тім гомоні купається як ластівка. Нераз стою серед поля і жадібно ловлю вечірні дзвони з наших сільських дзвіниць, купаюся в їхнім гомоні, що пливе по росі звідусіль. Але ніколи не мав я вже такої дивної насолоди як від тих дзвонів, що плили понад замерзлими полями в отту веснооку, білолицю днину.

А може це було так, як Лепкий каже:

„Довкола неї тишина,
Така, що дзвоном дзвонить"...

Коли так, то й вона мала своє оправдання. Адже в тім часі в Києві, на Софійській Площі, серед молитовної мовчанки соток тисяч, на всі чотири сторони світа проголошували: „Від нині во єдино"...

Галактіон Чіпка.

Військо Филипинських островів стріляє до японських рибалок.

НАПРУЖЕННЯ МІЖ ЯПОНІЄЮ І ФИЛИПИНАМИ.

Військова стежа на острові Люзон обстріляла 20 японських рибалок, які буцімто крали дрова. Одного японця, раненого, взяли до неволі — інші повтікали.

З огляду на те, що між Японією та Филипинами (які є під опікою Злучених Держав) від деякого часу панує напруження на тлі прав до риболовства, до цього інциденту привязують поважне значіння.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД СКРІПЛЮЄ ЗАЛОГУ ПАНАМСЬКОГО КАНАЛУ.

Ґен. Маршаль заявив на засіданні військової комісії парляменту, що американський уряд рішив у найближчому часі вибудувати стратеґічний шлях у смузі Панамського Каналу та скріпити залогу цієї смуги.

—o—

Жінки і діти будують укріплення довкруги Барсельони.

ПАНІКА В БАРСЕЛЬОНІ.

У Барсельоні почалась поспішна будова укріплень та схоронищ у нутрі міста; до цієї праці уживають жінок і дітей. Ця підготова до останньої оборони у самому таки місті викликала паніку серед населення.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ЗДОБУЛИ КАЛЯФ.

Національні частини заняли Самперу Каберіо і Каляф. Ця остання місцевість є важним вузлом на шляху Сервера—Манреза.

—o—

РЕОРГАНІЗАЦІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ ЛІҐИ НАЦІЙ.

На довірочному засіданні Ради Ліґи Націй ґен. секретар Авеноль предложив проект ощадностей, що зменшили б видатки Ліґи на три міліони шв. франків річно. З одного боку обнижать платні урядовцям Ліґи, з другого боку 9 секцій секретаріяту получать у 3 групи: 1) політична, меншинна, розазброєння, мандати; 2) господарська, фінансова, транзиту; 3) суспільних справ, гігієни, опія.

—o—

ПОЛЬСЬКО-ІТАЛІЙСЬКА ЛЕТУНСЬКА КОНВЕНЦІЯ.

У Римі підписано польсько-італійську летунську конвенцію, що вводить постійну комунікацію на лінії Варшава—Рим.

—o—

ПРОЄКТ ФІНАНСУВАННЯ ЖИДІВСЬКОЇ КОЛЬОНІЗАЦІЇ.

Б. фінансовий дорадник польського уряду Левей опрацював новий проект фінансування жидівської кольонізації: Держави, що мають воєнні довги супроти Злучених Держав, будуть їх виплачувати у власній валюті до спеціяльного міжнародного кольонізаційного банку, якого акції були би власністю американського уряду.

—o—

550-ОХ ЖИДІВ ВИЇХАЛО ДО ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ.

З Праги виїхав окремим поїздом дальший транспорт німецьких жидів до Південної Америки — разом 550 осіб

Зі сойму.

В пятницю буджетова комісія сойму радила над буджетом міністерства закордонних справ і над буджетом монополів.

Наради над буджетом міністерства закордонних справ започаткував віцемаршал Суржинський, після якого промовляв віцеміністр закордонних справ Шембек. В дискусії забирали слово посли: Ваґнер, Зоммерштайн і кс. Палач. Пос. Зоммерштайн уважає, що у розвязці жидівської проблеми мусять бути заціковлені не тільки самі жиди, але й польська держава і польське громадянство. Промовець виступив проти екстермінаційної акції, яка утруднює вирішення проблеми. Вкінці пос. Зоммерштайн звернувся з апелем до міністерства закордонних справ, щоб воно розвинуло опіку над жидами, польськими громадянами в Німеччині і Данціґу.

В дискусії над буджетом монополів промовляв між іншими посол **Целевич** від УПР. Він торкнувся у своїй промові справи праці в монопольних витвірнях, до яких не приймають українських робітників.

—o—

ФРАНЦУЗЬКИЙ КРУЖЛЯК ВІДПЛИВ ДО ДЖІБУТІ.

Французький кружляк, що стояв на якорі в Шангаю, відплив несподівано до Джібуті. Цей приказ наспів так нечайно, що гості, запрошені на приняття на кружляку, вже не застали його у пристані.